

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΙΔΡΥΜΑ
ΙΚΑ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
 ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
 ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΣΦ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ
 ΤΜΗΜΑ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
 Ταχ. Δ/ση: Αγ. Κων/νου 8 (10241)
 Αριθ. Τηλεφώνου: 2105215000
 e-mail : diefpar@ika.gr

Αθήνα, 15.12.2015
ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
 Αριθ. Πρωτ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
 Σ40/139 ΑΡ.: 52

ΠΡΟΣ:

Τους Αποδέκτες του Πίνακα Α'
ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής
 Διεύθυνση Εκμετάλλευσης
 Τμήμα Παραγωγής και Διακίνησης Αναφορών (Συντάξεις)
 Πατησίων 12, Τ.Κ. 10672 Αθήνα
2. Διοίκηση Έργων Εκσυγχρονισμού ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
 Επιχειρησιακή Ομάδα Παροχών Ο.Π.Σ.
 Πατησίων 12, Τ.Κ. 10672 Αθήνα
3. Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.
 Δ/ση Λειτουργίας & Υποστήριξης Εφαρμογών
 Υποδιεύθυνση Υποστήριξης Πελατών
 Τμήμα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
 Λαγουμιτζή 40, Τ.Κ. 11745 Αθήνα
4. ΕΤΕΑ
 Φιλελλήνων 13-15, Τ.Κ. 10557 Αθήνα
5. Από ένα αντίτυπο σε κάθε υπάλληλο των Υπηρεσιών
 Συντάξεων

ΘΕΜΑ: «Γνωστοποίηση των διατάξεων: α) του άρθρου 2 παρ. Ε, υποπαρ. Ε2 περ. 1 και 3 και υποπαρ. Ε3 του Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94, τ. Α'), β) της υπουργικής απόφασης με αρ. Φ11321/οικ.47523/1570/26.10.2015 (ΦΕΚ 2311, τ. Β') γ) του άρθρου 14 παρ. 1-4 του Ν. 4337/2015 (ΦΕΚ 129, τ. Α') και παροχή οδηγιών.»

Σας ενημερώνουμε ότι με το με αρ. πρωτ. Φ. 80000/54411/1797/30.11.2015 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΑΔΑ: 6ΣΕΛ465Θ1Ω-Α2Τ) γνωστοποιήθηκε η δημοσίευση των διατάξεων της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, καθώς και η κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 6 της διάταξης αυτής εκδοθείσα Υπουργική Απόφαση. Επίσης, με το με αρ. πρωτ. Φ. 80000/οικ.38230/1304/29.9.2015 έγγραφο του ίδιου Υπουργείου (ΑΔΑ: ΩΓΤΕ465Θ1Ω-4ΕΓ) γνωστοποιήθηκαν οι διατάξεις των περ. 1 και 3 της υποπαρ. Ε2 της παρ. Ε του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 περί χορήγησης κατωτάτων ορίων σύνταξης. Επίσης, με το με αρ. πρωτ. Φ80000/36355/1232/27.10.2015 (ΑΔΑ: Ψ40Ι465Θ1Ω-ΑΒΟ) του Υπουργείου γνωστοποιήθηκε η δημοσίευση των διατάξεων του άρθρου 14 παρ. 1-4 του Ν. 4337/2015, με τις οποίες καθορίζεται η ημερομηνία εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 1-4

του Ν. 3863/2010 (ΦΕΚ 115, τ. Α'). Λαμβάνοντας υπόψη τις οδηγίες του Υπουργείου επί των εν λόγω διατάξεων, διευκρινίζουμε επιπλέον τα ακόλουθα:

Α. ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με την κοινοποιούμενη νομοθεσία, τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος των ασφαλισμένων σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίοι **μέχρι και την 18.8.2015 δεν είχαν θεμελιώσει δικαίωμα** πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, αυξάνονται σταδιακά έως την 1.1.2022 σύμφωνα με τους ακόλουθους Πίνακες 1 και 2 και διαμορφώνονται σε έτη και μήνες ως εξής:

1. Πίνακας 1

ΠΙΝΑΚΕΣ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ							
ΠΙΝΑΚΑΣ 1							
Πλήρης σύνταξη		Όριο ηλικίας: 62					
Από ισχύος του νόμου έως 31-12-2015							
2015		2016		2017		2018	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	55	50	56	50	57	50	58
51	55	51	56	51	57	51	58
52	55	52	56	52	57	52	58
53	55 & 11 μην.	53	56 & 9 μην.	53	57 & 8 μην.	53	58 & 6 μην.
54	55 & 11 μην.	54	56 & 9 μην.	54	57 & 8 μην.	54	58 & 6 μην.
55	55 & 11 μην.	55	56 & 9 μην.	55	57 & 8 μην.	55	58 & 6 μην.
56	56 & 9 μην.	56	57 & 6 μην.	56	58 & 3 μην.	56	59
57	57 & 8 μην.	57	58 & 3 μην.	57	58 & 11 μην.	57	59 & 6 μην.
58	58 & 6 μην.	58	59	58	59 & 6 μην.	58	60
59	59 & 5 μην.	59	59 & 9 μην.	59	60 & 2 μην.	59	60 & 6 μην.
60	60 & 3 μην.	60	60 & 6 μην.	60	60 & 9 μην.	60	61
61	61 & 2 μην.	61	61 & 3 μην.	61	61 & 5 μην.	61	61 & 6 μην.
62	62	62	62	62	62	62	62
2019		2020		2021		2022	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	59	50	60	50	61	50	62
51	59	51	60	51	61	51	62
52	59	52	60	52	61	52	62
53	59 & 5 μην.	53	60 & 3 μην.	53	61 & 2 μην.	53	62
54	59 & 5 μην.	54	60 & 3 μην.	54	61 & 2 μην.	54	62
55	59 & 5 μην.	55	60 & 3 μην.	55	61 & 2 μην.	55	62
56	59 & 9 μην.	56	60 & 6 μην.	56	61 & 3 μην.	56	62
57	60 & 2 μην.	57	60 & 9 μην.	57	61 & 5 μην.	57	62
58	60 & 6 μην.	58	61	58	61 & 6 μην.	58	62
59	60 & 11 μην.	59	61 & 3 μην.	59	61 & 8 μην.	59	62
60	61 & 3 μην.	60	61 & 6 μην.	60	61 & 9 μην.	60	62
61	61 & 8 μην.	61	61 & 9 μην.	61	61 & 11 μην.	61	62
62	62	62	62	62	62	62	62

Στον Πίνακα 1 εμπίπτουν:

- α)** οι ασφαλισμένοι για τους οποίους, από τις προγενέστερες του Ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μεγαλύτερος ή ίσος με 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης (εδ. α της παρ. 4 του άρθρου 1 της Υπουργικής Απόφασης).
- β)** οι ασφαλισμένοι για τους οποίους με βάση το προγενέστερο του ν. 4336/2015 νομοθετικό

πλαίσιο δεν προβλεπόταν όριο ηλικίας για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος (εδάφιο β' της περ. Γ της παρ. 3 του άρθρου 1 της Υπουργικής Απόφασης).

Επομένως, ο Πίνακας αυτός αφορά τους ασφαλισμένους που συνταξιοδοτούνται **λόγω 35ετίας** (παρ.1 του άρθρου 10 του ν. 825/1978, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 143 του ν. 3655/2008, την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και την υποπαράγραφο ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/12). Επίσης, αφορά τους ασφαλισμένους/-ες που συνταξιοδοτούνται ως **σύζυγοι, γονείς ή αδελφοί ατόμων με αναπηρία, με 7.500 ημέρες ασφάλισης**, κατηγορία η οποία δεν είχε όριο ηλικίας συνταξιοδότησης σύμφωνα άρθρο 37 του ν.3996/2011. Με το ν. 4336/2015 (περ. β παρ. 2 υποπαρ. Ε3) θεσπίζεται ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για την εν λόγω κατηγορία το 55ο έτος και οι ανωτέρω ασφαλισμένοι ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού με κριτήριο το έτος κατά το οποίο συμπληρώνεται ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης, ήτοι οι 7.500 ημέρες ασφάλισης.

2. Πίνακας 2

ΠΙΝΑΚΑΣ 2							
Πλήρης σύνταξη		Όριο ηλικίας: 67					
Από ισχύος του νόμου έως 31-12-2015							
2015		2016		2017		2018	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	55	50	56 & 9 μην	50	58 & 5 μην	50	60 & 2 μην
51	55	51	56 & 9 μην	51	58 & 5 μην	51	60 & 2 μην
52	55	52	56 & 9 μην	52	58 & 5 μην	52	60 & 2 μην
53	56 & 6 μην	53	58	53	59 & 6 μην	53	61
54	56 & 6 μην	54	58	54	59 & 6 μην	54	61
55	56 & 6 μην	55	58	55	59 & 6 μην	55	61
56	57 & 5 μην	56	58 & 9 μην	56	60 & 2 μην	56	61 & 6 μην
57	58 & 3 μην	57	59 & 6 μην	57	60 & 9 μην	57	62
58	59 & 2 μην	58	60 & 3 μην	58	61 & 5 μην	58	62 & 6 μην
59	60	59	61	59	62	59	63
60	60 & 11 μην	60	61 & 9 μην	60	62 & 8 μην	60	63 & 6 μην
61	61 & 9 μην	61	62 & 6 μην	61	63 & 3 μην	61	64
62	62 & 8 μην	62	63 & 3 μην	62	63 & 11 μην	62	64 & 6 μην
63	63 & 6 μην	63	64	63	64 & 6 μην	63	65
64	64 & 5 μην	64	64 & 9 μην	64	65 & 2 μην	64	65 & 6 μην
65	65 & 3 μην	65	65 & 6 μην	65	65 & 9 μην	65	66
66	66 & 2 μην	66	66 & 3 μην	66	66 & 5 μην	66	66 & 6 μην
67	67	67	67	67	67	67	67
2019		2020		2021		2022	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	61 & 10 μην	50	63 & 7 μην	50	65 & 3 μην	50	67
51	61 & 10 μην	51	63 & 7 μην	51	65 & 3 μην	51	67
52	61 & 10 μην	52	63 & 7 μην	52	65 & 3 μην	52	67
53	62 & 6 μην	53	64	53	65 & 6 μην	53	67
54	62 & 6 μην	54	64	54	65 & 6 μην	54	67
55	62 & 6 μην	55	64	55	65 & 6 μην	55	67
56	62 & 11 μην	56	64 & 3 μην	56	65 & 8 μην	56	67
57	63 & 3 μην	57	64 & 6 μην	57	65 & 9 μην	57	67
58	63 & 8 μην	58	64 & 9 μην	58	65 & 11 μην	58	67
59	64	59	65	59	66	59	67
60	64 & 5 μην	60	65 & 3 μην	60	66 & 2 μην	60	67
61	64 & 9 μην	61	65 & 6 μην	61	66 & 3 μην	61	67
62	65 & 2 μην	62	65 & 9 μην	62	66 & 5 μην	62	67
63	65 & 6 μην	63	66	63	66 & 6 μην	63	67
64	65 & 11 μην	64	66 & 3 μην	64	66 & 8 μην	64	67
65	66 & 3 μην	65	66 & 6 μην	65	66 & 9 μην	65	67
66	66 & 8 μην	66	66 & 9 μην	66	66 & 11 μην	66	67
67	67	67	67	67	67	67	67

Σύμφωνα με την παρ. 4 εδ. β και γ της ως άνω Υπουργικής Απόφασης, στον **Πίνακα 2** εμπίπτουν:

- α)** οι ασφαλισμένοι που έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν μία εκ των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης για τη λήψη πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, των οποίων το καταληκτικό όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, όπως αυτό έχει καθοριστεί από προγενέστερες του ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, είναι το 67ο έτος.
- β)** οι ασφαλισμένοι για τους οποίους από τις ίδιες ως άνω προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος πλήρους συνταξιοδότησης μικρότερος από 10.500 ημέρες.
- γ)** όσοι έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης, η οποία ακολουθεί την αντίστοιχη ως ανωτέρω τελικώς καταλήγουσα στο 67ο έτος της ηλικίας προϋπόθεση πλήρους σύνταξης, καθώς και οι ασφαλισμένοι για τους οποίους από τις ίδιες ως άνω προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις, προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος μειωμένης συνταξιοδότησης μικρότερος από 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης.

3. Στις περιπτώσεις που τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης έως την έναρξη της ισχύος του ν. 4336/2015 δεν ορίζονταν σε ακέραια έτη, η νέα μεταβατική ηλικία συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στη στήλη «Ηλικία συνταξιοδότησης» των Πινάκων 1 και 2 διαμορφώνεται σύμφωνα με τους μαθηματικούς τύπους της παρ. 2 της εν λόγω Υπουργικής Απόφασης.

Ουσιαστικά πρόκειται για τους ασφαλισμένους/-ες που συνταξιοδοτούνται με **10.000 ημέρες ασφάλισης** (παρ.1β του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 12 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και την υποπαράγραφο ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12). Τα νέα όρια ηλικίας που ισχύουν για την εν λόγω κατηγορία ασφαλισμένων αποτυπώνονται στον ακόλουθο Πίνακα:

Πλήρης σύνταξη		Όριο ηλικίας: 67					
Από δημοσίευσης του νόμου έως 31-12-2015							
2015		2016		2017		2018	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
56,5	57 & 10 μην	56,5	59 & 2 μην	56,5	60 & 5 μην	56,5	61 & 9 μην
58,5	59 & 7 μην	58,5	60 & 8 μην	58,5	61 & 8 μην	58,5	62 & 9 μην
63,5	63 & 11 μην	63,5	64 & 5 μην	63,5	64 & 10 μην	63,5	65 & 3 μην
2019		2020		2021		2022	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
56,5	63 & 1 μην	56,5	64 & 5 μην	56,5	65 & 8 μην	56,5	67
58,5	63 & 10 μην	58,5	64 & 11 μην	58,5	65 & 11 μην	58,5	67
63,5	65 & 8 μην	63,5	66 & 2 μην	63,5	66 & 7 μην	63,5	67

4. Από 1.1.2022 θεσπίζονται ως όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος για κάθε κατηγορία ασφαλισμένων το 62ο έτος της ηλικίας (με 40 έτη ή 12.000 ημέρες ασφάλισης) και το 67ο έτος της ηλικίας (με 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης), με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου

3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (Α` 115)¹. Από την ίδια ημερομηνία θεσπίζεται ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος το 62ο έτος της ηλικίας με 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης (παρ. 1 α και β της υποπαρ. Ε3 άρθρου 2 Ν. 4336/2015). Σύμφωνα όμως με το εδάφιο γ' της περ. Γ της παρ. 3 του άρθρου 1 της ως άνω υπουργικής απόφασης «σε περίπτωση που το προβλεπόμενο από τους Πίνακες 1 και 2 μεταβατικό όριο ηλικίας συμπληρώνεται μετά την 1.1.2022, η σύνταξη καταβάλλεται κατά το έτος που συμπληρώνεται το νέο αυτό όριο ηλικίας».

Επομένως, ουσιαστικά οι Πίνακες 1 και 2 κατοχυρώνουν την ηλικία συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων, η οποία καθορίζεται πλέον με βάση το ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνουν την ηλικία που είχε καθοριστεί με βάση το προγενέστερο του ν. 4336/2015 νομοθετικό πλαίσιο. Συνεπώς, εάν αυτή η κατά περίπτωση κατοχυρωμένη ηλικία συνταξιοδότησης, που αποτυπώνεται στους Πίνακες 1 και 2, συμπληρωθεί από την 1.1.2022 και μετά, η θεμελίωση του δικαιώματος συνταξιοδότησης γίνεται με τη συμπλήρωση αυτής της κατοχυρωμένης ηλικίας. Εάν κατά την ημερομηνία αυτή δεν πληρούνται και οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις, το δικαίωμα συνταξιοδότησης θεμελιώνεται με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων αυτών μεταγενέστερα.

Στο σημείο αυτό θεωρούμε απαραίτητο να διευκρινιστεί το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 της Υπουργικής Απόφασης, σύμφωνα με το οποίο, «για το χρονικό διάστημα μέχρι 31.12.2021 το όριο ηλικίας θεμελίωσης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος δεν μπορεί να υπερβαίνει το 62ο έτος της ηλικίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (115, Α')». Αυτό σημαίνει ότι όταν η στήλη «Ηλικία συνταξιοδότησης» του Πίνακα 2 παραπέμπει σε ηλικία μεγαλύτερη των 62 ετών για το χρονικό διάστημα από 19.8.2015 μέχρι 31.12.2021, η ηλικία αυτή περιορίζεται στο 62ο έτος.

Για παράδειγμα, παλαιά ασφαλισμένη (για πρώτη φορά πριν από την 1.1.1993) που εμπίπτει στον Πίνακα 2, έστω ότι συμπληρώνει το 2020 την κατοχυρωμένη με βάση τις προϊσχύουσες διατάξεις ηλικία των 52 ετών ως μητέρα ανήλικου τέκνου με 5500 ημέρες ασφάλισης. Με βάση τη στήλη «Ηλικία συνταξιοδότησης», παραπέμπεται στην ηλικία των 63 ετών και 7 μηνών και, επομένως, σύμφωνα με την προαναφερθείσα διάταξη, τελικά συνταξιοδοτείται με μειωμένη σύνταξη στην ηλικία των 62 ετών, εφόσον βέβαια πληροί όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις.

5. Κατηγορίες ασφαλισμένων για τους οποίους δεν ισχύουν οι Πίνακες 1 και 2

Οι κατηγορίες των ασφαλισμένων που εξαιρούνται ρητώς από τις ρυθμίσεις των νέων ορίων ηλικίας είναι:

¹ «Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και του Δημοσίου, ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 10 του παρόντος νόμου και σε καταστατικές ή γενικές διατάξεις νόμων, ανακαθορίζονται κατά τη μεταβολή του προσδόκιμου ζωής του πληθυσμού της χώρας, με σημείο αναφοράς την ηλικία των 65 ετών. Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από 1.1.2021 και κατά την πρώτη εφαρμογή της, λαμβάνεται υπόψη η μεταβολή της δεκαετίας 2010 έως και 2020. Από 1.1.2024 τα ανωτέρω όρια ανακαθορίζονται ανά τριετία. Η αναπροσαρμογή των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που εκδίδεται κατά το τελευταίο έτος κάθε περιόδου με βάση τους σχετικούς δείκτες που προσδιορίζονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή και την Eurostat και αφορούν στην επόμενη περίοδο.»

- α)** όσοι είχαν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι και την 18.8.2015 (παρ. 5 της υποπαρ. Ε3, άρθρο 4 Υ.Α.),
- β)** οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, όπως αναφέρονται αναλυτικά κατά διάταξη στο άρθρο 3 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης, καθώς και στο με αρ. πρωτ. Φ. 80000/54411/1797/30.11.201005 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,
- γ)** όσοι συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (άρθρο 40 παρ. 8 του ν. 1902/1990, άρθρο 16 παρ. 3 του ν. 2227/1994, άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 3075/2002, άρθρο 5 παρ. 1, 3 του ν. 3232/2004, άρθρο 61 παρ. 4 του ν. 3518/2006, άρθρο 37 παρ. 4 του ν. 3996/2011),
- δ)** οι μητέρες και οι χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

Εκτός των ανωτέρω κατηγοριών, **πρακτικά οι εν λόγω Πίνακες δεν αφορούν τους ασφαλισμένους που ήδη είχαν υπαχθεί απευθείας στα όρια ηλικίας των 62 και των 67 ετών με την προϋσχύουσα του ν. 4336/2015 νομοθεσία, δηλαδή:**

- ασφαλισμένους/-ες για πρώτη φορά από 1.1.1993 και εξής που συνταξιοδοτούνται με 12.000 ημέρες ασφάλισης (παρ. 10 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12)
- ασφαλισμένους/-ες για πρώτη φορά από 1.1.1993 και εξής, μητέρες και χήρους πατέρες ανήλικων παιδιών (παρ. 17, περ. ε', του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12)
- ασφαλισμένους/-ες του Ιδρύματος για πρώτη φορά από 1.1.1993 και εξής που συνταξιοδοτούνται με 4.500 ημέρες ασφάλισης σε ηλικία 67 και 62 ετών με πλήρη και μειωμένη σύνταξη αντίστοιχα (παρ.1 άρθρο 24 του ν.2084/1992 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12)
- άνδρες ασφαλισμένους για πρώτη φορά πριν από 1.1.1993 και εξής, που συνταξιοδοτούνται με 4.500 ημέρες ασφάλισης σε ηλικία 67 και 62 ετών με πλήρη και μειωμένη σύνταξη αντίστοιχα.

B. ΠΟΣΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

1. Μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος (περ. 3 της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015, άρθρο 2 της ανωτέρω Υ.Α.)

i. Υπολογισμός, υπαγωγή, εφαρμογή

Για όσους **θεμελιώνουν δικαίωμα μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος από 19.8.2015** και μετά θεσπίζεται νέο, επιπλέον ποσοστό μείωσης της σύνταξης, πέραν της προβλεπόμενης στο άρθρο 145 παρ. 3 του ν. 3655/2008, ύψους 10%. Η μείωση αυτή υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που προκύπτει μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 μείωση και δεν επιβάλλεται εσαεί αλλά μόνο μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τον Πίνακα 2 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης (πρακτικά, ο Πίνακας 1 δεν αξιοποιείται στην περίπτωση αυτή, δεδομένου ότι, όπως

προαναφέρθηκε, σε αυτόν εμπίπτουν οι ασφαλισμένοι που συνταξιοδοτούνται λόγω 35ετίας ή ως σύζυγοι, γονείς ή αδελφοί ατόμων με αναπηρία, με 7.500 ημέρες ασφάλισης, κατηγορίες στις οποίες δεν χορηγείται μειωμένη σύνταξη). Από την ημερομηνία συμπλήρωσης του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης και μετά διατηρείται μόνο το προβλεπόμενο από το άρθρο 145 παρ. 3 του ν. 3655/2008 ποσοστό μείωσης, το οποίο επίσης υπολογίζεται σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τον Πίνακα 2, αλλά σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη (60 μήνες).

Ευνόητο είναι ότι όπου το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος με πλήρη σύνταξη είχε ήδη καθοριστεί με την προϊσχύουσα του ν. 4336/2015 νομοθεσία στο 67ο έτος, η μείωση του ποσού της σύνταξης βάσει του άρθρου 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 υπολογίζεται πάντα με βάση τη συμπλήρωση αυτής της ηλικίας, με την επιφύλαξη βέβαια της διατήρησης του μέγιστου χρονικού ανοίγματος της πενταετίας.

Λαμβάνοντας υπόψη δε ότι η μείωση κατά 10% υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που προκύπτει μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 μείωση, μετά την εξαγωγή του ποσού που προκύπτει από τον ανωτέρω υπολογισμό, θα ακολουθούν κατά σειρά όλες οι τυχόν προσαυξήσεις του ποσού της σύνταξης, σύμφωνα με τις μέχρι σήμερα γνωστές διαδικασίες υπολογισμού του ποσού της σύνταξης.

ii. Εξαιρέσεις

Η μείωση της περ. 3 της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015 και του άρθρου 2 της ανωτέρω Υ.Α. δεν εφαρμόζεται:

- σε όσους ασφαλισμένους θεμελιώνουν δικαίωμα μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος μέχρι και τις 18.8.2015, ανεξαρτήτως ημερομηνίας έναρξης συνταξιοδότησης.
- στις κατηγορίες των ασφαλισμένων που εξαιρούνται ρητά από τις εν γένει ρυθμίσεις της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015, δηλαδή **σε όσους περιλαμβάνονται στο άρθρο 3 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης** (βλ. ανωτέρω παρ. Α5, περ. α, β, γ, δ).

2. Κατώτατο όριο σύνταξης λόγω γήρατος (περ. 1α της υποπαρ. Ε2 της παρ. Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015)

Με την εν λόγω διάταξη προβλέπεται ότι εφόσον **η συνταξιοδότηση λόγω γήρατος** από τους Οργανισμούς Κύριας ή Επικουρικής Ασφάλισης **αρχίζει από την 1.7.2015 και εξής, ανεξαρτήτως ημερομηνίας θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος, χορηγείται μόνον το ποσό της σύνταξης που προκύπτει βάσει των οικείων καταστατικών και γενικών διατάξεων, δηλαδή το οργανικό ποσό**, ακόμα και εάν αυτό είναι μικρότερο του εκάστοτε προβλεπόμενου κατωτάτου ορίου. **Μετά τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας** (με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010) **καταβάλλεται το εκάστοτε προβλεπόμενο ποσό του κατωτάτου**

ορίου σύνταξης, εφόσον βέβαια υπάρχει δικαίωμα σε αυτό, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις περί κατωτάτου ορίου σύνταξης λόγω γήρατος. Όταν το οργανικό ποσό σύνταξης είναι μεγαλύτερο από το ποσό του κατωτάτου ορίου σύνταξης λόγω γήρατος, εξ' αρχής καταβάλλεται το οργανικό ποσό σύνταξης.

3. Υπολογισμός ποσού σύνταξης με βάση τις διατάξεις των άρθρων 1-4 του Ν. 3863/2010

Με τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 1-4 του Ν. 4337/2015 καθορίζεται ότι ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1-4 του Ν. 3863/2010 θα γίνεται με κριτήριο την έναρξη συνταξιοδότησης από 1.9.2015 και μετά, ανεξαρτήτως ημερομηνίας θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Για την εφαρμογή των άρθρων 1-4 του Ν. 3863/2010 αναμένονται αναλυτικές οδηγίες από το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Γ. ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

1. Έχοντας υπόψη τις κοινοποιούμενες διατάξεις, **τροποποιούμε τις οδηγίες** που είχαν δοθεί με το με αρ. πρωτ. Γ32/25/26.8.2015 έγγραφο σχετικά με τη διαχείριση των αιτήσεων συνταξιοδότησης που υποβλήθηκαν από 1.1.2015 και μετά ως ακολούθως:

I. Οριστικές αποφάσεις συνταξιοδότησης

α) Η έκδοση **οριστικών** αποφάσεων συνταξιοδότησης **όλων των κατηγοριών** επί αιτήσεων που έχουν κατατεθεί μέχρι και 18.8.2015 εκ μέρους των ασφαλισμένων οι οποίοι έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι και την ημερομηνία αυτή, θα γίνεται **ανεπιφύλακτα, τόσο ως προς τις προϋποθέσεις όσο και ως προς το χορηγούμενο ποσό**. Ειδικά επί αιτήσεων συνταξιοδότησης **λόγω γήρατος** από ασφαλισμένους που **δεν έχουν συμπληρώσει το 67^ο έτος** της ηλικίας τους, εφόσον η **έναρξη** τοποθετείται **από την 1.7.2015 και μετά**, θα **χορηγείται το οργανικό ποσό** (και όχι το κατώτατο όριο, παρ' όλο που μπορεί να υπολείπεται του κατωτάτου ορίου) μέχρι την ημερομηνία συμπλήρωσης του 67^{ου} έτους της ηλικίας τους, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί διπλοσυνταξιούχων, όπως προαναφέρθηκε. Εάν καθορίζεται **έναρξη από 1.9.2015 και εξής** η έκδοση απόφασης θα γίνεται με **επιφύλαξη ως προς το χορηγούμενο ποσό**.

β) Οι αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω **γήρατος** που υποβλήθηκαν **από 19.8.2015 και μετά** από ασφαλισμένους που θεμελίωσαν το δικαίωμα συνταξιοδότησης από την ημερομηνία αυτή και μετά **θα εκδίδονται ανεπιφύλακτα** σύμφωνα με τις οδηγίες της παρούσας εγκυκλίου και των οδηγιών του συνημμένου υπό στοιχείο (δ) εγγράφου του Υπουργείου εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Εάν καθορίζεται **έναρξη από 1.9.2015 και εξής** η έκδοση απόφασης θα γίνεται με **επιφύλαξη ως προς το χορηγούμενο ποσό**.

II. Αποφάσεις χορήγησης προσωρινού ποσού σύνταξης

Η έκδοση αποφάσεων χορήγησης **προσωρινού ποσού** σύνταξης **για όλες τις κατηγορίες** **θα γίνεται κανονικά**, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38 του Ν. 3996/2011, ανεξάρτητα από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης συνταξιοδότησης ή την ημερομηνία έναρξης χορήγησης της σύνταξης. Προκειμένου δε να διευκολύνονται οι ασφαλισμένοι ώστε να ασκήσουν υπεύθυνα

το δικαίωμά τους και για προσωρινή σύνταξη λόγω γήρατος, καθόσον υποχρεούνται να υπογράψουν υπεύθυνη δήλωση ότι πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, θα πρέπει πλέον να ενημερώνονται με βάση την παρούσα εγκύκλιο και τα συνημμένα της, προς αποφυγή των συνεπειών που συνεπάγεται η ανακριβής δήλωση που υποβάλλεται βάσει των οικείων διατάξεων του άρθρου 38 του Ν. 3996/2011, δεδομένου ότι καταργούνται πλέον οι πίνακες των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης που είχαν επισυναφθεί στην εγκύκλιο 84/2011.

2. Εφιστούμε ιδιαίτερα την προσοχή σας στη μελέτη και την εφαρμογή των νέων διατάξεων, καθώς και όλων των προαναφερθέντων, όπως επίσης και των συνημμένων εγγράφων του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και χρήσιμα αναλυτικά παραδείγματα, κατά περίπτωση, ως προς τα νέα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης.

Είναι ευνόητο ότι θα πρέπει να καταβληθεί από όλους τους αρμόδιους υπαλλήλους κάθε προσπάθεια για την ορθή και πλήρη ενημέρωση των υποψήφιων συνταξιούχων σχετικά με τα νέα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης, με τη συνδρομή βεβαίως και της Διοίκησης προς τις υπηρεσίες σας, που είναι διαθέσιμη προς παροχή κάθε αναγκαίας πρόσθετης διευκρίνισης και πληροφορίας. Με την ευκαιρία αυτή, υπενθυμίζονται οι οδηγίες του Γενικού Εγγράφου με αρ. πρωτ. Γ32/58/11.12. 2012, οι οποίες θα πρέπει να εφαρμόζονται αναλόγως και στην παρούσα περίπτωση.

Συν.: α) ΦΕΚ 94, τ. Α/14.8.2015 (σ. 929,981,982,983,984)

β) ΦΕΚ 2311, τ. Β'/26.10.2015 (σ. 26529-26533)

γ) ΦΕΚ 129, τ. Α'/17.10.2015 (σ. 1169, 1195, 1196)

δ) το με αρ. πρωτ. Φ. 80000/54411/1797/30.11.2015 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ε) το με αρ. πρωτ. Φ80000/36355/1232/27.10.2015 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΓΔΟΝΤΑΚΗ

1. Γρ. Διοικητή Δ.Χ. Καλαματιανού
2. Γρ. Υποδιοικητών
3. Γρ. Γεν. Δ/ντριας Ασφ/κών Υπηρεσιών
4. Γρ. Διευθυντή Παροχών

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 94

14 Αυγούστου 2015

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4336

Συνταξιοδοτικές διατάξεις - Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΜΕΡΟΣ Α΄
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ**

Άρθρο 1

1. α. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120) αντικαθίστανται ως εξής:

«α. Τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015 και μετά.»

β. Οι διατάξεις της περ. α΄ της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 αντικαθίστανται ως εξής:

«α) έχουν συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας τους.»

γ. Στην περ. γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 η φράση «διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 15ου και του 65ου έτους της ηλικίας τους.» αντικαθίσταται με τη φράση «διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη μεταξύ του 15ου και του 67ου έτους της ηλικίας τους.»

δ. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «πλην των αποδοχών του μήνα κατά τον οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης» αντικαθίσταται με τη φράση «πλην των αποδοχών

του μήνα αποχώρησης από την Υπηρεσία του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού».

ε. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «πλην των ασφαλιστέων αποδοχών του τελευταίου έτους ή τμήματος έτους κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης,» αντικαθίσταται με τη φράση «πλην των ασφαλιστέων αποδοχών του έτους ή τμήματος έτους κατά το οποίο αποχωρεί από την Υπηρεσία ο υπάλληλος ή ο στρατιωτικός».

στ. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120) αντικαθίστανται ως εξής:

« 3. Όσοι έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο μέχρι και την 31.12.2010 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 30.8.2015 και μετά δικαιούνται:»

ζ. Στον έκτο στίχο της περ. β΄ της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 η φράση «που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015» αντικαθίσταται με τη φράση «που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015 και μετά.»

η. Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 προστίθεται περίπτωση γ΄ ως εξής:

«γ. Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4002/2011 (Α΄ 180) έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τις συντάξεις που υπολογίζονται με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων και αυτής.»

θ. Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 καταργούνται.

ι. Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, αναπροσαρμόζονται οίκοθεν από την αρμόδια Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης και όχι πριν την 30.8.2015.

18. Το άρθρο 1 του ν. 1963/1991 (Α' 138) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού και Υγείας καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τη χορήγηση άδειας ιδρύσεως φαρμακείου.»

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ε: ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ε.1: ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ 4152/2013 (Α' 107), 4305/2014 (Α' 237) ΚΑΙ 4321/2015 (Α' 32)

1.α. Στην υποπαράγραφο ΙΑ.1, παράγραφος ΙΑ, του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, όπως ισχύει, η παράγραφος 7 αναριθμείται σε 9 και προστίθενται παράγραφοι 7 και 8 ως ακολούθως:

«7. Η εφαρμογή των εδαφίων ββ' και γγ' της περίπτωσης 2, όπως ισχύει, ως προς τις προϋποθέσεις βεβαίωσης από ανεξάρτητο τρίτο φορέα, παροχής εγγύησης ή διασφάλισης ή εμπράγματης ασφάλειας, καθώς και της βιωσιμότητας του διακανονισμού αναστέλλεται για χρονικό διάστημα δύο ετών από τη δημοσίευση του παρόντος. Η αναστολή καταλαμβάνει και τις ήδη χορηγηθείσες ρυθμίσεις. Εγγυήσεις, διασφαλίσεις ή εμπράγματες ασφάλειες που τυχόν έχουν παρασχεθεί κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων εξακολουθούν να ισχύουν.

8. Το ποσόν της κύριας οφειλής που υπάγεται στην παρούσα ρύθμιση επιβαρύνεται από το μήνα υπαγωγής στη ρύθμιση με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, προσαυξημένο πλέον πέντε (5) εκατοστιαίων μονάδων, ετησίως υπολογισμένο. Για τις οφειλές που έχουν ήδη υπαχθεί στην παρούσα ρύθμιση το επιτόκιο επαναπροσδιορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο για τον υπολειπόμενο αριθμό των ανεξόφλητων δόσεων.»

β. Η περίπτωση γ' της παρ. 6 της υποπαράγραφου ΙΑ.1, παράγραφος ΙΑ, του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, καταργείται.

2. Τα χρηματικά όρια που καθορίζονται κάθε φορά για την αναγκαστική είσπραξη των απαιτήσεων του Δημοσίου κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ ισχύουν και για την αναγκαστική είσπραξη των καθυστερούμενων ασφαλιστικών οφειλών, από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και το ΚΕΑΟ.

3. Στο άρθρο 54 του ν. 4305/2014, όπως ισχύει, προστίθενται νέοι παράγραφοι 20 και 21 ως ακολούθως:

«20. Το ύψος της κύριας οφειλής που υπάγεται στην παρούσα ρύθμιση, μετά την παρέλευση διμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος, προσαυξάνεται με επιτόκιο που υπολογίζεται με βάση το ισχύον επιτόκιο αναφοράς για πράξεις αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, πλέον πέντε (5) εκατοστιαίων μονάδων, ετησίως υπολογισμένο. Η παράγραφος αυτή εφαρμόζεται στις οφειλές που έχουν ήδη υπαχθεί στην παρούσα ρύθμιση και αφορά τις ανεξόφλητες δόσεις ρύθμισης.

21. Παρέχεται η δυνατότητα στα αρμόδια όργανα οποτεδήποτε καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας ρύθμισης,

και μετά τη συμμόρφωση του οφειλέτη, να προβαίνουν σε μείωση της διάρκειας της χορηγηθείσας ρύθμισης, εάν διαπιστωθεί ότι ο οφειλέτης έχει τη δυνατότητα σύμφωνα με τα οικονομικά του δεδομένα να αποπληρώσει την οφειλή του σε λιγότερες δόσεις από τις αρχικά χορηγηθείσες. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία εκδίδεται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας.»

4. Στο άρθρο 28 του ν. 4321/2015, όπως ισχύει, η παράγραφος 17 αναριθμείται σε 19 και προστίθενται νέοι παράγραφοι 17 και 18 ως ακολούθως:

«17. Το ύψος της κύριας οφειλής που υπάγεται στην παρούσα ρύθμιση, μετά την παρέλευση διμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος, προσαυξάνεται με επιτόκιο που υπολογίζεται με βάση το ισχύον επιτόκιο αναφοράς για πράξεις αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, πλέον πέντε (5) εκατοστιαίων μονάδων, ετησίως υπολογισμένο. Για ύψος κύριας οφειλής έως 5.000 ευρώ η οφειλή απαλλάσσεται από την προσαύξηση του επιτοκίου εφόσον ο οφειλέτης προσκομίσει εντός διμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος στοιχεία, με τα οποία τεκμηριώνεται σωρευτικά ότι:

α) είναι φυσικό πρόσωπο,

β) η υπαγόμενη στη ρύθμιση κύρια οφειλή υπερβαίνει το 50% του δηλωθέντος ετήσιου εισοδήματος του οφειλέτη και

γ) η ακίνητη περιουσία του οφειλέτη όπως προκύπτει από τη δήλωση περιουσιακής κατάστασης (Ε9) είναι αντικειμενικής αξίας μέχρι 150.000 ευρώ.

Η παράγραφος αυτή εφαρμόζεται στις οφειλές που έχουν ήδη υπαχθεί στην παρούσα ρύθμιση και αφορά τις ανεξόφλητες δόσεις ρύθμισης.

18. Παρέχεται η δυνατότητα στα αρμόδια όργανα οποτεδήποτε καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας ρύθμισης, και μετά τη συμμόρφωση του οφειλέτη, να προβαίνουν σε μείωση της διάρκειας της χορηγηθείσας ρύθμισης, εάν διαπιστωθεί ότι ο οφειλέτης έχει τη δυνατότητα σύμφωνα με τα οικονομικά του δεδομένα να αποπληρώσει την οφειλή του σε λιγότερες δόσεις από τις αρχικά χορηγηθείσες. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία εκδίδεται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας.»

ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ε.2: ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 4334/2015 (Α' 80)

1. Η παρ. 27 του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α' 80) αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«27.α Για όσους η συνταξιοδότηση λόγω γήρατος από τους Οργανισμούς Κύριας ή Επικουρικής Ασφάλισης, αρχίζει από την 1.7.2015 και εφεξής, λαμβάνουν μόνον το ποσό της σύνταξης που προκύπτει βάσει των οικείων καταστατικών και γενικών διατάξεων (οργανικό ποσό). Εάν το ποσό που προκύπτει είναι κατώτερο του εκάστοτε προβλεπόμενου κατώτατου ορίου χορηγείται το (οργανικό) ποσό αυτό. Μετά από τη συμπλήρωση του 67ου έτους, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010, καταβάλλεται το εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο όριο. Σε περίπτωση που το προκύπτον (οργανικό) ποσό είναι μεγαλύτερο του κατώτατου ορίου καταβάλλεται το (οργανικό) ποσό αυτό.»

β. Η πρώτη περίοδος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3863/2010 (Α' 115) τροποποιείται ως ακολούθως:

«1. Όσοι έχουν υπαχθεί για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο έως και 31.12.2010 και η συνταξιοδότησή τους λόγω γήρατος ή αναπηρίας αρχίζει από 1.1.2015 δικαιούνται.»

2. Η παρ. 28 του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α' 80) αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Από 1.9.2015 εντάσσονται υποχρεωτικά στο Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ) και διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας του και τη γενικότερη νομοθεσία, ως ισχύουν: α) οι Τομείς του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α., β) ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών του Ο.Α.Ε.Ε., γ) ο Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Αρτοποιών (Τ.Ε.Α.Α.) του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών του Ο.Α.Ε.Ε., δ) ο Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Πρατηριούχων Υγρών Καυσίμων (Τ.Ε.Α.Π.Υ.Κ.) του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών του Ο.Α.Ε.Ε., ε) ο Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α., στ) ο Τομέας Ασφάλισης Συμβολαιογράφων (Τ.Α.Σ.) του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α., ζ) ο Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (Τ.Ε.Α.Δ.) του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Α., η) ο Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Ιδιοκτητών Συντακτών και Υπαλλήλων Τύπου του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε., θ) ο Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Τεχνικών Τύπου Αθηνών και Θεσσαλονίκης του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε., ι) ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης Ναυτικών (Κ.Ε.Α.Ν.) του Ν.Α.Τ., ια) το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιδρυμάτων Εμπορικού Ναυτικού (Τ.Ε.Α.Π.Ι.Ε.Ν.).

Η ένταξη στο ΕΤΕΑ πραγματοποιείται με τους όρους και τις προϋποθέσεις των διατάξεων των άρθρων 35 έως και 48 του ν. 4052/2012 (Α' 41), ως ισχύουν, εξαιρουμένων των διατάξεων του άρθρου 36 του νόμου αυτού. Το ΕΤΕΑ εξακολουθεί να λειτουργεί με ενιαία διοικητική και οικονομική οργάνωση.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

Ειδικά για το προσωπικό του Τομέα Προστασίας του Πολίτη, του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, που υπηρετεί σε υπηρεσίες του ΤΕΑΠΑΣΑ που εξυπηρετούν τον κλάδο επικουρικής Ασφάλισης, διατίθενται με κοινή απόφαση των αρμόδιων Υπουργών στο ΕΤΕΑ.

Κάθε αντίθετη διάταξη καταργείται. Οι παράγραφοι 30 και 31 του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α' 80) αναριθμούνται σε 29 και 30 αντίστοιχα.

3. Η παράγραφος 30 του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α' 80) αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Μέχρι την 31.12.2021 τα κατώτατα όρια σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου των οργανισμών κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, όπως αυτά προβλέπονται από τις οικείες καταστατικές και γενικές διατάξεις, διατηρούνται στο ύψος που ισχύει την 31.7.2015.»

4. Η παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4331/2015 (Α' 69) καταργείται.

ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ε.3: ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

1.α) Από 1.1.2022 τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος για κάθε κατηγορία ασφαλισμένων, των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, ορίζονται το 62ο έτος της ηλικίας (με 40 έτη ή 12.000 ημέρες ασφάλισης) και το 67ο έτος της ηλικίας (με 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης), με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (Α' 115).

β) Από 1.1.2022 ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, όπου αυτή προβλέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, ορίζεται το 62ο έτος της ηλικίας με 4.500 ημέρες ή 15 χρόνια ασφάλισης.

2.α) Τα όρια ηλικίας των ασφαλισμένων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, που μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού δεν έχουν θεμελιώσει δικαίωμα πλήρους ή μειωμένης σύνταξης, αυξάνονται σταδιακά έως την 1.1.2022 στα προβλεπόμενα από τις ανωτέρω παραγράφους 1α και 1β, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (Α' 115), σύμφωνα με τους πίνακες του άρθρου αυτού.

β) Στις περιπτώσεις που από την ισχύουσα μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού νομοθεσία δεν προβλέπεται όριο ηλικίας για θεμελίωση δικαιώματος πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, η σταδιακή αύξηση, σύμφωνα με τους κατωτέρω πίνακες, αρχίζει από τη δημοσίευση του νόμου αυτού με όριο ηλικίας το 58ο έτος, εφόσον η θεμελίωση δικαιώματος προβλέπεται με τη συμπλήρωση τουλάχιστον 35 ετών ασφάλισης ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση με όριο ηλικίας το 55ο έτος.

3. Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, επιβάλλεται, πέραν του συνολικού ήδη προβλεπόμενου από την ισχύουσα νομοθεσία ποσοστού μείωσης της σύνταξης, επιπλέον ποσοστό μείωσης 10% και τούτο μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους πίνακες του άρθρου αυτού.

4. Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις εξαιρούνται οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, καθώς και οι μητέρες και οι χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

5. Θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού στους Οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και ορίου ηλικίας, όπου αυτό προβλέπεται, δεν θίγονται και δύνανται να ασκηθούν οποτεδήποτε.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζεται κάθε ζήτημα για την εφαρμογή των πινάκων του άρθρου αυτού και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Πλήρης σύνταξης		όριο ηλικίας : 62					
Από δημοσίευσης του νόμου έως 31-12-2015							
2015		2016		2017		2018	
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης
50	55,0	50	56,0	50	57,0	50	58,0
51	55,0	51	56,0	51	57,0	51	58,0
52	55,0	52	56,0	52	57,0	52	58,0
53	55,9	53	56,8	53	57,6	53	58,5
54	55,9	54	56,8	54	57,6	54	58,5
55	55,9	55	56,8	55	57,6	55	58,5
56	56,8	56	57,9	56	58,3	56	59,0
57	57,6	57	58,3	57	58,9	57	59,5
58	58,5	58	59,0	58	59,5	58	60,0
59	59,4	59	59,8	59	60,1	59	60,5
60	60,3	60	60,5	60	60,8	60	61,0
61	61,1	61	61,3	61	61,4	61	61,5
62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0
2019		2020		2021		2022	
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης
50	59,0	50	60,0	50	61,0	50	62,0
51	59,0	51	60,0	51	61,0	51	62,0
52	59,0	52	60,0	52	61,0	52	62,0
53	59,4	53	60,3	53	61,1	53	62,0
54	59,4	54	60,3	54	61,1	54	62,0
55	59,4	55	60,3	55	61,1	55	62,0
56	59,8	56	60,9	56	61,3	56	62,0
57	60,1	57	60,8	57	61,4	57	62,0
58	60,5	58	61,0	58	61,5	58	62,0
59	60,9	59	61,3	59	61,6	59	62,0
60	61,3	60	61,9	60	61,8	60	62,0
61	61,6	61	61,8	61	61,9	61	62,0
62	62,0	62	62,0	62	62,0	62	62,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Πλήρης σύνταξη Από δημοσίευσης του νόμου έως 31-12-2015		Όριο ηλικίας: 67		2016		2017		2018	
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης
50	55,0	50	56,7	50	58,4	50	60,1		
51	55,0	51	56,7	51	58,4	51	60,1		
52	55,0	52	56,7	52	58,4	52	60,1		
53	56,5	53	58,0	53	59,5	53	61,0		
54	56,5	54	58,0	54	59,5	54	61,0		
55	56,5	55	58,0	55	59,5	55	61,0		
56	57,4	56	58,8	56	60,1	56	61,5		
57	58,3	57	59,5	57	60,8	57	62,0		
58	59,1	58	60,3	58	61,4	58	62,5		
59	60,0	59	61,0	59	62,0	59	63,0		
60	60,9	60	61,8	60	62,6	60	63,5		
61	61,8	61	62,5	61	63,3	61	64,0		
62	62,6	62	63,3	62	63,9	62	64,5		
63	63,5	63	64,0	63	64,5	63	65,0		
64	64,4	64	64,8	64	65,1	64	65,5		
65	65,3	65	65,5	65	65,8	65	66,0		
66	66,1	66	66,3	66	66,4	66	66,5		
67	67,0	67	67,0	67	67,0	67	67,0		
2019		2020		2021		2022			
ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης	ηλικία	ηλικία συνταξιοδότησης		
50	61,9	50	63,6	50	65,3	50	67,0		
51	61,9	51	63,6	51	65,3	51	67,0		
52	61,9	52	63,6	52	65,3	52	67,0		
53	62,5	53	64,0	53	65,5	53	67,0		
54	62,5	54	64,0	54	65,5	54	67,0		
55	62,5	55	64,0	55	65,5	55	67,0		
56	62,9	56	64,3	56	65,6	56	67,0		
57	63,3	57	64,5	57	65,8	57	67,0		
58	63,6	58	64,8	58	65,9	58	67,0		
59	64,0	59	65,0	59	66,0	59	67,0		
60	64,4	60	65,3	60	66,1	60	67,0		
61	64,8	61	65,5	61	66,3	61	67,0		
62	65,1	62	65,8	62	66,4	62	67,0		
63	65,5	63	66,0	63	66,5	63	67,0		
64	65,9	64	66,3	64	66,6	64	67,0		
65	66,3	65	66,5	65	66,8	65	67,0		
66	66,6	66	66,8	66	66,9	66	67,0		
67	67,0	67	67,0	67	67,0	67	67,0		

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 2311

26 Οκτωβρίου 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μέχρι την 1.1.2022, σύμφωνα με τους πίνακες της περίπτωσης 6, της υποπαραγράφου Ε3, της παραγράφου Ε, του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94/Α').
- Απαγόρευση των ανοικτών πωλήσεων επί μετοχών εισηγμένων στην αγορά αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών και στην ΕΝΑ (Εναλλακτική Αγορά).

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Αριθμ. Φ11321/οικ.47523/1570 (1)
Σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μέχρι την 1.1.2022, σύμφωνα με τους πίνακες της περίπτωσης 6, της υποπαραγράφου Ε3, της παραγράφου Ε, του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94/Α').

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις της περίπτωσης 6, της υποπαραγράφου Ε3, της παραγράφου Ε, του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94/Α').
- Τις διατάξεις των άρθρων 48, 51, 52 και 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.δ. 63/2005 (Φ.Ε.Κ. 98/Α').

3. Τις διατάξεις του Π.δ. 113/2014 (Φ.Ε.Κ. 180/Α') «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας».

4. Τις διατάξεις του άρθρου 5 του Π.δ. 24/2015 (ΦΕΚ 20/Α') «Σύσταση και μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων» και του άρθρου 27 του Ν. 4320/2015 (Φ.Ε.Κ. 29/Α') «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των κυβερνητικών οργάνων και άλλες διατάξεις».

5. Το Π.δ. 73/2015 (Φ.Ε.Κ. 116/Α') «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».

6. Η αριθμ. οικ. 44549/Δ9.12193/9.10.2015 (Φ.Ε.Κ. 2169/Β') υπουργική απόφαση «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αναστάσιο Πετρόπουλο».

7. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού ούτε Προϋπολογισμού Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

1. Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος των ασφαλισμένων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, που μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 4336/2015 δεν έχουν θεμελιώσει δικαίωμα πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, αυξάνονται σταδιακά έως την 1.1.2022 σύμφωνα με τους πίνακες 1 και 2 της περίπτωσης 6, της υποπαραγράφου Ε3, της παραγράφου Ε, του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 και διαμορφώνονται σε έτη και μήνες ως εξής:

Πίνακας 1

Πλήρης σύνταξη		Όριο ηλικίας: 62					
Από ισχύος του νόμου έως 31-12-2015							
2015		2016		2017		2018	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	55	50	56	50	57	50	58
51	55	51	56	51	57	51	58
52	55	52	56	52	57	52	58

2019		2020		2021		2022	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	61 και 10 μην	50	63 και 7 μην	50	65 και 3 μην	50	67
51	61 και 10 μην	51	63 και 7 μην	51	65 και 3 μην	51	67
52	61 και 10 μην	52	63 και 7 μην	52	65 και 3 μην	52	67
53	62 και 6 μην	53	64	53	65 και 6 μην	53	67
54	62 και 6 μην	54	64	54	65 και 6 μην	54	67
55	62 και 6 μην	55	64	55	65 και 6 μην	55	67
56	62 και 11 μην	56	64 και 3 μην	56	65 και 8 μην	56	67
57	63 και 3 μην	57	64 και 6 μην	57	65 και 9 μην	57	67
58	63 και 8 μην	58	64 και 9 μην	58	65 και 11 μην	58	67
59	64	59	65	59	66	59	67
60	64 και 5 μην	60	65 και 3 μην	60	66 και 2 μην	60	67
61	64 και 9 μην	61	65 και 6 μην	61	66 και 3 μην	61	67
62	65 και 2 μην	62	65 και 9 μην	62	66 και 5 μην	62	67
63	65 και 6 μην	63	66	63	66 και 6 μην	63	67
64	65 και 11 μην	64	66 και 3 μην	64	66 και 8 μην	64	67
65	66 και 3 μην	65	66 και 6 μην	65	66 και 9 μην	65	67
66	66 και 8 μην	66	66 και 9 μην	66	66 και 11 μην	66	67
67	67	67	67	67	67	67	67

2. Στις περιπτώσεις που τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης έως την έναρξη της ισχύος του Ν. 4336/2015 δεν ορίζονταν σε ακέραια έτη, η νέα μεταβατική ηλικία συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στη στήλη «Ηλικία συνταξιοδότησης» των Πινάκων 1 και 2 διαμορφώνεται σύμφωνα με τους ακόλουθους μαθηματικούς τύπους.

Ειδικότερα:

Όπου προβλεπόταν από προηγούμενες του Ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις ή προβλέπεται βάσει της περίπτωσης 2β της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015:

α) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 έως και μικρότερο των 53 ετών, το οποίο συμπληρώνεται στο β' εξάμηνο του 2015, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης είναι $x_1 = 55$,

β) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 από 53 έως και 55 ετών, το οποίο συμπληρώνεται στο β' εξάμηνο του 2015, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης είναι :

- $x_1 = 56$ έτη & 6 μήνες, αν το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0 είναι το 67ο.

- $x_1 = 55$ έτη & 11 μήνες, αν το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0 είναι το 62ο.

γ) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης έως και 55 ετών, το οποίο συμπληρώνεται από το έτος 2016 έως και το έτος 2022, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης προκύπτει από τον ακόλουθο τύπο :

$$x_k = x_1 + (k - 1) \frac{x_g - x_1}{7}, \quad k = 2, \dots, 8$$

Όπου x_1 οι αντίστοιχες ηλικίες των περιπτώσεων α) και β).

δ) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 μεγαλύτερο των 55 ετών το οποίο συμπληρώνεται από το β' εξάμηνο του 2015 έως και το έτος 2022, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης προκύπτει από τον ακόλουθο τύπο :

$$x_k = x_0 + k \frac{x_g - x_0}{8}, \quad k = 1, \dots, 8$$

Όπου:

x_0	Όριο ηλικίας συνταξιοδότησης όπως αυτό προβλεπόταν ως την ημερομηνία ισχύος του ν. 4336/2015 ή όπως προβλέπεται σύμφωνα με τη διάταξη του Μέρους Β, άρθρου 2, της παραγράφου Ε, της υποπαραγράφου Ε.3. 2β)																
x_g	Γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0																
k	Έτος κατά το οποίο ο ασφαλισμένος συμπληρώνει την ηλικία x_0 και συγκεκριμένα : <table border="1" data-bbox="292 584 1099 1182"> <tr> <td>$k = 1$</td> <td>β' εξάμηνο 2015</td> </tr> <tr> <td>$k = 2$</td> <td>2016</td> </tr> <tr> <td>$k = 3$</td> <td>2017</td> </tr> <tr> <td>$k = 4$</td> <td>2018</td> </tr> <tr> <td>$k = 5$</td> <td>2019</td> </tr> <tr> <td>$k = 6$</td> <td>2020</td> </tr> <tr> <td>$k = 7$</td> <td>2021</td> </tr> <tr> <td>$k = 8$</td> <td>2022</td> </tr> </table>	$k = 1$	β' εξάμηνο 2015	$k = 2$	2016	$k = 3$	2017	$k = 4$	2018	$k = 5$	2019	$k = 6$	2020	$k = 7$	2021	$k = 8$	2022
$k = 1$	β' εξάμηνο 2015																
$k = 2$	2016																
$k = 3$	2017																
$k = 4$	2018																
$k = 5$	2019																
$k = 6$	2020																
$k = 7$	2021																
$k = 8$	2022																
x_k	Νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης όπως αυτό διαμορφώνεται με βάση το έτος κατά το οποίο ο ασφαλισμένος συμπληρώνει την ηλικία x_0																

3. Επεξήγηση πινάκων και εννοιών

Α. Στήλη «Ηλικία»: εμφανίζει την ηλικία θεμελίωσης πλήρους ή μειωμένης σύνταξης, όπως αυτή προβλεπόταν από τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις πριν την ισχύ του Ν. 4336/2015.

Στήλη «Ηλικία συνταξιοδότησης»: εμφανίζει το νέο κατά περίπτωση όριο ηλικίας πλήρους ή μειωμένης σύνταξης από την ισχύ του Ν. 4336/2015 και μέχρι 31.12.2021.

Β. Κατοχυρωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα: υφίσταται όταν ο ασφαλισμένος έχει τη δυνατότητα να συνταξιοδοτηθεί με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν κατά το έτος συμπλήρωσης του απαιτούμενου κατά περίπτωση χρόνου ασφάλισης ή ορίου ηλικίας, σύμφωνα με το προγενέστερο του Ν. 4336/2015 νομοθετικό πλαίσιο.

Γ. Οι ασφαλισμένοι (είτε υπάγονται στον Πίνακα 1 είτε στον Πίνακα 2) που συμπληρώνουν το κατά περίπτωση ισχύον, βάσει του προγενέστερου του Ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου, όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, αποκτούν δικαίωμα λήψης πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος με τη συμπλήρωση του (σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2) ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνεται το ισχύον, κατά περίπτωση ασφαλισμένου, όριο ηλικίας συνταξιοδότησης βάσει του προγενέστερου του Ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου.

Οι ασφαλισμένοι για τους οποίους, βάσει του προγενέστερου του Ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου, δεν προβλεπόταν όριο ηλικίας για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος, αποκτούν δικαίωμα λήψης σύνταξης με τη συμπλήρωση του μεταβατικού νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης της στήλης «ηλικία συνταξιοδότησης» του Πίνακα 1 που αντιστοιχεί στο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνουν το κατά περίπτωση προβλεπόμενο όριο ηλικίας της περίπτωσης 2β της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015.

Σε περίπτωση που το προβλεπόμενο από τους Πίνακες 1 και 2 μεταβατικό όριο ηλικίας συμπληρώνεται μετά την 1.1.2022, η σύνταξη καταβάλλεται κατά το έτος που συμπληρώνεται το νέο αυτό όριο ηλικίας.

4. Υπαγόμενοι στους πίνακες

Στον Πίνακα 1 εμπίπτουν οι ασφαλισμένοι για τους οποίους, από τις προγενέστερες του Ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μεγαλύτερος ή ίσος με 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης.

Στον Πίνακα 2 εμπίπτουν οι ασφαλισμένοι που έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν μία εκ των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης για τη λήψη πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, των οποίων το καταληκτικό όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, όπως αυτό έχει καθοριστεί από προγενέστερες του Ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, είναι το 67ο έτος, καθώς και οι ασφαλισμένοι για τους οποίους από τις ίδιες ως άνω προγενέστερες του Ν. 4336/2015 διατάξεις προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος πλήρους συνταξιοδότησης μικρότερος από 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης. Στον ίδιο πίνακα εμπίπτουν όσοι έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης, η οποία ακολουθεί την αντίστοιχη ως ανωτέρω τελικώς καταλήγουσα στο 67ο έτος της ηλικίας προϋπόθεση πλήρους σύνταξης, καθώς και οι ασφαλισμένοι για τους οποίους από τις ίδιες ως άνω προγενέστερες του Ν. 4336/2015 διατάξεις, προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος μειωμένης συνταξιοδότησης μικρότερος από 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης. Για το χρονικό διάστημα μέχρι 31.12.2021 το όριο ηλικίας θεμελίωσης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος δεν μπορεί να υπερβαίνει το 62ο έτος της ηλικίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 11 του Ν. 3863/2010 (115/Α').

Άρθρο 2

Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10% υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που προκύπτει μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 145 παρ. 3 του Ν. 3655/2008 (ΦΕΚ 58/Α') μείωση και επιβάλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους ανωτέρω Πίνακες 1 και 2.

Άρθρο 3

Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις εξαιρούνται:

Α. οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, δηλαδή οι υπαγόμενοι στις ακόλουθες διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν:

- α. του εδαφίου β' της παρ. 5 του άρθρου 28 του Α.Ν. 1846/1951,
- β. της παρ. 1 του αρ. 20 του Ν. 997/1979, της παρ. 2 του άρθρου 48 του Ν. 2084/1992,
- γ. της παρ. 2 του αρθ. 13 του Ν. 2335/1995,
- δ. το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 825/1978,
- ε. του άρθρου 43 του Ν. 1543/1985
- στ. του άρθρου 36 του Ν. 1694/1987,
- ζ. των παρ. 2ε και 2στ του άρθρου 46 του Ν. 2084/1992,
- η. των παρ. 1-3 του άρθρου 14Α και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 14 του Π.δ. 913/1978 (220, Α'),

θ. των παρ. 3 και 5 του άρθρου 24 του Ν. 2084/1992 καθώς και από τους υπαγόμενους στην παρ. 4 του άρθρου 24 του Ν. 2084/1992 οι απασχολούμενοι σε οικονομικές και τεχνικές εργασίες που περιλαμβάνονται στην περίπτωση Α2 της υπουργικής απόφασης Φ10221/οικ. 26816/929/2-12-2011 (Β'/2778) και το προσωπικό καθαρότητας των ΟΤΑ.

Β. όσοι συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του Ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (άρθρο 40 παρ. 8 του Ν. 1902/1990, άρθρο 16 παρ. 3 του Ν. 2227/1994, άρθρο 2 παρ. 2 του Ν. 3075/2002, άρθρο 5 παρ. 1, 3 του Ν. 3232/2004, άρθρο 61 παρ. 4 του Ν. 3518/2006, άρθρο 37 παρ. 4 του Ν. 3996/2011),

Γ. οι ασφαλισμένοι που υπάγονται σε γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις συνταξιοδότησης ως μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

Άρθρο 4

Θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 4336/2015, ήτοι μέχρι και 18.8.2015, στους Οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και ορίου ηλικίας, όπου αυτό προβλέπεται, δεν θίγονται και δύνανται να ασκηθούν οποτεδήποτε.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 23 Οκτωβρίου 2015

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ**

Αριθμ. απόφ. 728/31.08.2015

(2)

Απαγόρευση των ανοικτών πωλήσεων επί μετοχών εισηγμένων στην αγορά αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών και στην ΕΝΑ (Εναλλακτική Αγορά).

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Αφού έλαβε υπόψη:

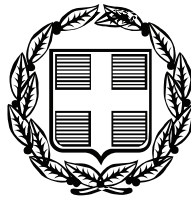
1. Την περίπτωση (ζ) της παραγράφου 1 του άρθρου 78 του Ν. 1969/1991 (ΦΕΚ Α'/167).

2. Την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του Ν. 2166/1993 (ΦΕΚ Α'/137), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 18 του Ν. 2198/1994 (ΦΕΚ Α'/43) και αντικαταστάθηκε από την παρ. 6 του άρθρου 39 του Ν. 2324/1995 (ΦΕΚ Α'/146).

3. Το άρθρο 90 του «Κώδικα νομοθεσίας για την κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Π.δ. 63/2005, ΦΕΚ Α'/98/22.4.2005).

4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 236/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2012 για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από την 1η Νοεμβρίου 2012 και τη διαδικασία που αυτός προβλέπει.

5. Την πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγουσες ρυθμίσεις για τη θέσπιση περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων» (ΦΕΚ 84/Α'/18.7.2015).

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 129

17 Οκτωβρίου 2015

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4337

Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΜΕΡΟΣ Α΄
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ**

Άρθρο 1

1. Από της ισχύος του ν. 4336/2015 (Α΄94), αντικαθίστανται ή απαλείφονται κατά περίπτωση, οι ακόλουθες φράσεις:

α. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120), όπως ισχύει, η φράση «και θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2015, καθώς και όσοι έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι τις 31.12.2014 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την υπηρεσία από 1.9.2015 και μετά δικαιούνται:» αντικαθίσταται με τη φράση «αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.9.2015 και μετά δικαιούνται:».

β. Στην υποπερίπτωση αα΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4336/2015, η φράση «κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού» αντικαθίσταται με τη φράση «κατά τις 19.8.2015».

γ. Στο τέλος του έκτου στίχου της περίπτωσης β΄ της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3865/2010, όπως ισχύει, η φράση «που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2015, καθώς και όσοι έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι τις 31.12.2014 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.9.2015» αντικαθίσταται με τη φράση «που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.9.2015 και μετά».

δ. Στην παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 3865/2010, όπως ισχύει, η φράση «που έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.1.2015» αντικαθίσταται με τη φράση «που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2015, καθώς και όσοι έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι τις 31.12.2014 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.9.2015».

ε. Στο τέλος της περίπτωσης ι΄ της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4336/2015, απαλείφεται η φράση «και όχι πριν τις 30.8.2015».

στ. Στο τέλος του τρίτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4336/2015 απαλείφεται η φράση «και όχι πριν τις 31.8.2015».

2. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης α΄ της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3865/2010 (Α΄120), όπως ισχύουν, αντικαθίστανται ως εξής:

«α. Τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 2 ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2015, καθώς και όσοι έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι τις 31.12.2014 και έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.9.2015 και μετά.»

3. Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α΄ της παρ. 16 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 (Α΄ 210), όπως ισχύει, αντικαθίστανται ως εξής:

«α. Τα ισχύοντα κατά περίπτωση μέχρι και τις 18.8.2015 όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης αυξάνονται σταδιακά από την επομένη της ημερομηνίας αυτής έως και την 1.1.2022, στα προβλεπόμενα από τους κατωτέρω πίνακες νέα όρια ηλικίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120).»

4. α. Οι διατάξεις του δεύτερου και τρίτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007 αντικαθίστανται ως εξής:

«Το κατώτατο όριο σύνταξης, όπως αυτό ισχύει με βάση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, δεν έχει εφαρμογή για όσους έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1.7.2015 και μετά και δεν έχουν συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας τους, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3865/2010. Τα ανωτέρω πρόσωπα μέχρι τη συμπλήρωση του προαναφερομένου ορίου ηλικίας λαμβάνουν το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη ασφάλισής τους κατά περίπτωση.

Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων δεν έχουν εφαρμογή για όσους είναι ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω και λαμβάνουν επίδομα ανικανότητας με βάση τις διατάξεις του άρθρου 54 του π.δ. 169/2007, καθώς και όσους λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες στην υπηρεσία και ένεκα ταύτης ή βάσει των διατάξεων των νόμων 1897/1990 (Α΄120) και 1977/1991 (Α΄ 185). Επίσης οι διατάξεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή και για όσους λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη λόγω θανάτου του/της συζύγου τους ή του γονέα τους.

«1. Κάθε δημόσια επιχείρηση οφείλει:

α) να εφαρμόζει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και να συμμορφώνεται απαρέγκλιτα προς τις διατάξεις των νόμων και των κανονιστικών διαταγμάτων και πράξεων,

β) να τηρεί τις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, του εποπτεύοντος Υπουργού, καθώς και τις οδηγίες και εγκυκλίους του ΓΛΚ,

γ) να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων των στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων της δημόσιας επιχείρησης, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, της παραγωγικότητας και στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών,

δ) να τηρεί την εισοδηματική, τιμολογιακή, δανειοληπτική πολιτική της Κυβέρνησης.

2. Οι δημόσιες επιχειρήσεις υποβάλλουν στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών:

α) Εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, έως την 31η Ιουλίου κάθε έτους, το σχέδιο του ετήσιου οικονομικού προϋπολογισμού τους, καθώς και εισηγητική έκθεση τεκμηρίωσης των οικονομικών μεγεθών. Οι φορείς που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης ακολουθούν τις διαδικασίες που περιγράφονται στο ν. 4270/2014.

β) Τον ετήσιο απολογισμό, τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση πεπραγμένων του διοικητικού συμβουλίου και την έκθεση ή το πιστοποιητικό του ορκωτού ελεγκτή λογιστή, εντός των προθεσμιών του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

γ) Τριμηνιαία έκθεση πεπραγμένων, η οποία περιλαμβάνει τα απολογιστικά στοιχεία, τα στοιχεία απασχόλησης και τις δράσεις που έχουν αναληφθεί για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της επιχείρησης και τη βελτίωση των οικονομικών μεγεθών της.

δ) Κάθε πρόταση που αφορά σε αλλαγή κανονισμού λειτουργίας, συλλογικών συμβάσεων εργασίας, τιμολογίων, καθώς και κάθε άλλου μέτρου της διοίκησης που επηρεάζει σημαντικά τα οικονομικά αποτελέσματα πριν να τεθεί σε ισχύ.

ε) Εξαμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, ελεγμένες από ορκωτό ελεγκτή λογιστή, εφόσον ο προϋπολογισμός τους υπερβαίνει το όριο που τίθεται με την απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 147 του ν. 4270/2014, οι οποίες υποβάλλονται μέσα σε ένα μήνα από τη λήξη της εξάμηνης περιόδου.

στ) Κατάλογο όλων των στοιχείων της ακίνητης περιουσίας και της νομικής και πραγματικής τους κατάστασης, ο οποίος επικαιροποιείται κατ' έτος.»

5. Στην παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3429/2005 μετά τη φράση «για συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου» προστίθεται η φράση «και δημόσιες επιχειρήσεις».

6. Στην περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 3429/2005 διαγράφεται η φράση «τα στρατηγικά και επιχειρησιακά σχέδια, οι προϋπολογισμοί».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Άρθρο 13

Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 82 του από 24.9/20.10.1958 βασιλικού διατάγματος (Α'171) αναριθ-

μούνται σε 5 και 6 και προστίθενται νέες παράγραφοι 3 και 4 ως εξής:

«3. Δεν επιβάλλονται ανταποδοτικά τέλη καθαριότητας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες προς τους οποίους το Ελληνικό Δημόσιο ή το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου Α.Ε. ή Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν αναθέσει την παροχή υπηρεσίας ή την εκτέλεση έργου, με σύμβαση παραχώρησης, που κυρώνεται από τη Βουλή με τυπικό νόμο, εφόσον στην εν λόγω σύμβαση προβλέπεται ότι οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται από τα ανωτέρω πρόσωπα ή οντότητες.

4. Ανταποδοτικά τέλη της προηγούμενης παραγράφου και κάθε είδους συναφείς κυρώσεις, που έχουν καταβληθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος δεν αναζητούνται, εκτός αν αφορούν εκτέλεση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης. Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, βεβαιωμένες οφειλές τέτοιων ανταποδοτικών τελών ή συναφών κυρώσεων διαγράφονται, κατόπιν διαπιστωτικής απόφασης του οικείου οργάνου των Ο.Τ.Α.. Τέλη και συναφή πρόστιμα που με τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις έχει αναγνωριστεί η υποχρέωση να καταβληθούν στον οικείο Ο.Τ.Α. εξαιρούνται της παρούσας ρύθμισης και εισπράττονται κανονικά.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Άρθρο 14

1. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 3863/2010 (Α'115), όπως ισχύει, η φράση «θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015» αντικαθίσταται με τη φράση «είτε θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2015, είτε έχει θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή του αρχίζει από 1.9.2015».

2. Στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν.3863/2010, η φράση «που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής» αντικαθίσταται με τη φράση «που είτε θεμελιώνουν δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής, είτε έχουν θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή τους αρχίζει από 1.9.2015».

3. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3863/2010 η φράση «που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015» αντικαθίσταται με τη φράση «που είτε θεμελιώνουν δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής, είτε έχουν θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή τους αρχίζει από 1.9.2015».

4. Η πρώτη περίοδος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3863/2010 (Α' 115), όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:

«1. Όσοι έχουν υπαχθεί για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο έως και 31.12.2010 και είτε θεμελιώνουν δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής, είτε έχουν θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή τους αρχίζει από 1.9.2015 δικαιούνται:».

5. Η περίπτωση θ' της παρ. 13 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011 (Α' 152) τροποποιείται ως εξής:

«Μετά την 1.9.2015 τα ποσά της Ειδικής Εισφοράς Συ-

νταξιούχων μεταφέρονται στο Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ) και αποτελούν έσοδο του.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ

Άρθρο 15

Η περίπτωση γ΄ της παρ. 5 του άρθρου 17 του ν.δ. 96/1973 (Α΄172) αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) i. Οι τιμές των φαρμακευτικών προϊόντων «αναφοράς», μετά τη λήξη της «περιόδου προστασίας των δεδομένων» (data protection period) σύμφωνα με τις διατάξεις της φαρμακευτικής νομοθεσίας, μειώνεται στο 50% της τιμής του προϊόντος σε κατάσταση «εντός της περιόδου προστασίας των δεδομένων» είτε στο μέσο όρο των τριών χαμηλότερων τιμών των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάλογα με το ποια είναι σε κάθε περίπτωση η χαμηλότερη τιμή.

ii. Οι τιμές των γενόσημων φαρμάκων, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έγκρισής τους, διατηρούν το 65% της τιμής των αντίστοιχων πρωτοτύπων, μετά τη λήξη της «περιόδου προστασίας των δεδομένων», όπως αυτή διαμορφώνεται σύμφωνα με τα προηγούμενα.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν από 15 Νοεμβρίου 2015. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας ορίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή τους.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ Ν. 4001/2011 (Α΄179) ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Άρθρο 16

1. Μετά την περίπτωση α΄ της παρ. 1 του άρθρου 82 του ν. 4001/2011 (Α΄179), όπως ισχύει, προστίθεται περίπτωση β΄ ως εξής και αναριθμούνται οι επόμενες:

«β) Όλοι οι Πελάτες, συμπεριλαμβανομένων των οικιακών, που είναι εγκατεστημένοι εκτός των γεωγραφικών περιοχών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας.»

2. Η ρύθμιση της προηγούμενης παραγράφου ισχύει αναδρομικά από τη θέση σε ισχύ του ν. 4336/2015 (Α΄94).

3. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, όπως ισχύει, η φράση «του κατά περίπτωση αρμόδιου Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου» αντικαθίσταται από τη φράση «του κατά περίπτωση αρμόδιου Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου».

4. Στην περίπτωση ια΄ της παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011 όπως ισχύει, στην αρχή της πρότασης προστίθεται η φράση «Για την τιμολόγηση της Δραστηριότητας της Διανομής».

5. Η παρ. 6 του άρθρου 80 του ν. 4001/2011 τροποποιείται ως εξής:

«6. Με την επιφύλαξη των άρθρων 80Α έως 80Γ, οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται όταν ο κάτοχος Άδειας Διανομής ή/και ο Κάτοχος Άδειας Διαχείρισης Δικτύου Διανομής ελέγχεται από Κάθετα Ολοκληρωμένη Επιχείρηση Φυσικού αερίου ή Ηλεκτρικής Ενέργειας, η οποία ελέγχει μέσω της συμμετοχής της σε δίκτυα διανομής αθροιστικά την εξυπηρέτηση λιγότερων από 100.000 συνδεδεμένων Πελατών.»

6. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 8 του Κεφαλαίου Γ΄ της υποπαραγράφου Β1 της παρ. Β΄ του ν. 4336/2015 τροποποιείται ως εξής:

«2. Εντός ενός (1) μηνός από τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού Τιμολόγησης για κάθε Δίκτυο Διανομής, ο οποίος εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, η ΔΕΠΑ ΑΕ, υπό την ιδιότητά της ως Διαχειριστή του Δικτύου Διανομής Λοιπής Ελλάδος, και οι ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας και Θεσσαλονίκης, υπό την ιδιότητά τους ως Διαχειριστών των Δικτύων των αντίστοιχων γεωγραφικών περιοχών υποβάλλουν προς έγκριση στη ΡΑΕ τα τιμολόγια με βάση τα οποία εισπράττουν αντάλλαγμα για τη δραστηριότητα της Διανομής που παρέχουν στους Χρήστες, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, όπως τροποποιείται δια του παρόντος.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ- ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΔΣΑ

Άρθρο 17

1. Η παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3887/2010 (Α΄174) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, οι άδειες ΦΔΧ αυτοκίνητα που έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου συνεχίζουν να ισχύουν με τους όρους έκδοσής τους. Μετά την παρέλευση δέκα ετών από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου της παραγράφου 1, σε περίπτωση μεταβίβασης, οι νέοι κάτοχοί τους υποχρεούνται να αντικαταστήσουν τα οχήματά τους με άλλα νεότερης τεχνολογίας κατηγορίας εκπομπών καυσαερίων τουλάχιστον EURO IV. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι μεταβιβάσεις από κληρονομικά αίτια.»

2. α) Η περίπτωση α΄ της παρ. 7 του άρθρου 12 του ν. 3891/2010 (Α΄ 188) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η παροχή υπηρεσιών ΥΔΥ στις επιβατικές σιδηροδρομικές μεταφορές για τα έτη 2015 έως και 2020 ανατίθεται στην εταιρεία ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε.. Το συνολικό ποσό αποζημιώσεων της ΤΡΑΙΝΟΣΕ από το Δημόσιο για την εκτέλεση υπηρεσιών ΥΔΥ δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ ετησίως για τα έτη 2015 έως 2020. Φόροι, εισφορές υπέρ τρίτων και κρατήσεις για οποιαδήποτε αιτία που σχετίζεται με την αποζημίωση του προηγούμενου εδαφίου, πλην του οικείου φόρου εισοδήματος, βαρύνουν το Ελληνικό Δημόσιο.»

β) Η περίπτωση γ΄ της παρ. 7 του άρθρου 12 του ν. 3891/2010 (Α΄188) αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. Η παροχή υπηρεσιών ΥΔΥ από την ΤΡΑΙΝΟΣΕ για τα έτη 2016 έως και 2020, διενεργείται, σύμφωνα με τις προβλέψεις σύμβασης που υπογράφεται μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου εκπροσωπούμενου από τους Υπουργούς Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και της ΤΡΑΙΝΟΣΕ με την οποία ορίζεται μεταξύ άλλων το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών, τα δρομολόγια που καλύπτονται από τη σύμβαση, η μεθοδολογία υπολογισμού της αποζημίωσης της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ο τρόπος παρακολούθησης της εκτέλεσης της σύμβασης, οι μηχανισμοί ελέγχου και κάθε άλλο σχετικό

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦ/ΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
& ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ (Δ13)
ΤΜΗΜΑΤΑ Α΄ & Β΄
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ : Σταδίου 29
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ : 101 10
ΤΗΛΕΦΩΝΑ :210- 3368111, -12, -24,
-25, -27, -28**

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Αθήνα, 30/11/2015

Αριθ. Πρωτ.:Φ.80000/54411/1797

ΠΡΟΣ: 1. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**α. Γραφείο Διοικητή
β. Γενική Δ/νση
Ασφαλιστικών Υπηρεσιών
Αγ. Κων/νου 8
102 41 Αθήνα**

2.ΕΤΕΑ

**Γραφείο Διοικητή
Φιλελλήνων 13-15
105 57 Αθήνα**

ΚΟΙΝ : ΓΛΚ

**Κάννιγος 29
Αθήνα**

ΘΕΜΑ : «Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94, Α΄)».

Σχετ.: Η Α.Π. Φ.11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 Υ.Α. περί σταδιακής αύξησης των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης (ΦΕΚ 2311, Β΄, ΑΔΑ:7ΕΣΘ465Θ1Ω-ΚΨΛ).

Σας γνωρίζουμε ότι στο ΦΕΚ 94, τεύχος Α΄/14.8.2015 δημοσιεύτηκε ο νόμος 4336/2015 «Συνταξιοδοτικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης». Με την υποπαραγράφο Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ανωτέρω νόμου θεσπίζονται μεταβολές στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων όλων των ασφαλιστικών φορέων αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Επίσης, θεσπίζεται νέο επιπλέον ποσοστό μείωσης της σύνταξης, πέραν του υφισταμένου, στην περίπτωση λήψης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

Με τις διατάξεις αυτές, από 1.1.2022, θεσπίζονται ως όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος για κάθε κατηγορία ασφαλισμένων, των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, το 62ο έτος της ηλικίας (με 40 έτη ή 12.000 ημέρες ασφάλισης) και το 67ο έτος της ηλικίας (με 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης), με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (Α` 115).

Επίσης, από 1.1.2022, θεσπίζεται ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, όπου αυτή προβλέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, το 62ο έτος της ηλικίας με 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης.

Επιπλέον, με τις κοινοποιούμενες διατάξεις προβλέπεται ότι:

α) Στις περιπτώσεις των ασφαλισμένων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, που μέχρι και 18.8.2015, δεν έχουν θεμελιώσει δικαίωμα πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης αυξάνονται σύμφωνα με το άρθρο 1 της Α.Π. Φ.11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 2311, Β`).

β) για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος από 19.8.2015 (ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν.4336/2015) και εφεξής, θεσπίζεται νέο επιπλέον ποσοστό μείωσης της σύνταξης, πέραν του υφισταμένου.

Εξαιρούνται από την ανωτέρω αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, όπως διαφαίνεται στο Κεφάλαιο Γ` της παρούσης,:

α. οι ασφαλισμένοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα,

β. όσοι συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, και

γ. οι ασφαλισμένοι που υπάγονται σε γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις συνταξιοδότησης ως μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

Παράλληλα, προβλέπεται, ρητώς, ότι διασφαλίζονται (και επομένως δεν θίγονται από την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης) τα θεμελιωμένα έως και 18.8.2015 συνταξιοδοτικά δικαιώματα και μπορούν αυτά να ασκηθούν οποτεδήποτε.

Διευκρινίζεται ότι θεμελιωμένο δικαίωμα υφίσταται, όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώνει τον ελάχιστο χρόνο ασφάλισης και το όριο ηλικίας (όπου αυτό προβλέπεται), που απαιτούνται για τη συνταξιοδότησή του. Το θεμελιωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε και ο ασφαλισμένος έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει εργαζόμενος.

Αναλυτικά, για την εφαρμογή των ανωτέρω ρυθμίσεων παρέχουμε τις ακόλουθες οδηγίες :

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΠΑΛΑΙΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
(υπαχθέντες για πρώτη φορά στην ασφάλιση μέχρι και 31.12.1992)

1. Για τους ασφαλισμένους που συνταξιοδοτούνται **λόγω 35ετίας**, (παρ.1 του άρθρου 10 του ν. 825/1978, όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ.1 του άρθρου 143 του ν. 3655/2008, την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και την υποπαράγραφο ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης των 10500 ημερών ασφάλισης	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ συνταξιοδότησης
2010	10.500	58
2011	10.800	58
2012	11.100	59
2013	12.000	62

Οι ασφαλισμένοι αυτής της κατηγορίας δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων που διαμορφώνονται κατά το έτος συμπλήρωσης των 10.500 ημερών ασφάλισης. Στην περίπτωση συμπλήρωσης των 10.500 Η.Ε. από 1.1.2013 και εφεξής το όριο ηλικίας είναι το 62^ο (με 12.000 Η.Ε.).

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., οι ανωτέρω ασφαλισμένοι υπάγονται στον Πίνακα 1 της εν λόγω απόφασης και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα:

ι. Ασφαλισμένος/-η που το έτος 2012 είχε συμπληρώσει 10.500 ημέρες ασφάλισης και συμπληρώνει το 59^ο έτος της ηλικίας του το έτος 2016: δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 59 ετών και 9 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 1**) (και εφόσον, βέβαια, έχει τις απαιτούμενες 11.100 ημέρες ασφάλισης).

ii. Ασφαλισμένος/-η που συμπληρώνει από 1.1.2013 και εφεξής 10.500 ημέρες ασφάλισης, δικαιούται σύνταξη με τις προϋποθέσεις που ισχύουν από το έτος αυτό και εφεξής, δηλαδή με τη συμπλήρωση του 62^{ου} έτους της ηλικίας και 12.000 ημερών ασφάλισης (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

2. Για τους ασφαλισμένους/-ες που συνταξιοδοτούνται με **10.000 ημέρες ασφάλισης** (παρ.1β του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 12 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και την υποπαράγραφο ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

α. Γυναίκες ασφαλισμένες :

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης των 10.000 ημερών ασφάλισης	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για μειωμένη σύνταξη
2010	10.000	57	55
2011	10.400	58	56
2012	10.800	58,5	56,5
2013	12.000	62	60
2014	12.000	62	60,5
2015	12.000	62	61
2016	12.000	62	61,5
2017	12.000	62	—

Οι ασφαλισμένες αυτής της κατηγορίας δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων που διαμορφώνονται κατά το έτος συμπλήρωσης των 10.000 ημερών ασφάλισης.

Για τη λήψη μειωμένης σύνταξης, απαιτείται η πραγματοποίηση τουλάχιστον 100 ημερών ασφάλισης, κάθε έτος, την αμέσως προηγούμενη πενταετία πριν το έτος υποβολής της αίτησης για σύνταξη.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., οι ασφαλισμένες αυτής της κατηγορίας υπάγονται στον Πίνακα 2 της εν λόγω απόφασης και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα :

i. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2011 και συμπληρώνει το 58ο έτος της ηλικίας της το έτος 2017 : δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 61 ετών και 5 μηνών (ΠΙΝΑΚΑΣ 2) (και εφόσον έχει τις απαιτούμενες 10.400 ημέρες ασφάλισης).

ii. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2012 και συμπληρώνει το 56,5 έτος της ηλικίας της το έτος 2018: δικαιούται μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 61 ετών και 9 μηνών (και εφόσον έχει τις απαιτούμενες 10.800 ημέρες ασφάλισης).

Στην περίπτωση αυτή, επειδή το κατοχυρωμένο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης έως την έναρξη της ισχύος του ν. 4336/2015 δεν ήταν ακέραιο έτος (δηλαδή ήταν το 56,5 ετών), για τον υπολογισμό του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης μετά την ισχύ του ν.4336/2015, χρησιμοποιούνται οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 1 παρ. 2 της ανωτέρω σχετικής Υ.Α. μαθηματικοί τύποι.

iii. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2013, δικαιούται πλήρη σύνταξη με τις προϋποθέσεις που ισχύουν από το έτος αυτό και εφεξής, δηλαδή με τη συμπλήρωση του 62^{ου} έτους της ηλικίας και 12.000 ημερών ασφάλισης (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

Στις περιπτώσεις της μειωμένης σύνταξης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

β. Άνδρες ασφαλισμένοι :

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης των 10.000 ημερών ασφάλισης	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για μειωμένη σύνταξη
2010	10.000	62	60
2011	10.000	63	60
2012	10.000	63,5	60
2013	10.000	67	62

Οι ασφαλισμένοι αυτής της κατηγορίας δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων που διαμορφώνονται κατά τη συμπλήρωση των 10.000 ημερών ασφάλισης.

Για τη λήψη μειωμένης σύνταξης, απαιτείται η πραγματοποίηση τουλάχιστον 100 ημερών ασφάλισης, κάθε έτος, την αμέσως προηγούμενη πενταετία πριν το έτος υποβολής της αίτησης για σύνταξη.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., οι ανωτέρω ασφαλισμένοι υπάγονται στον Πίνακα 2 της εν λόγω απόφασης και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα :

i. Ασφαλισμένος που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2012 και συμπληρώνει το 63,5 έτος της ηλικίας του το έτος 2018: δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 65 ετών και 3 μηνών.

Στην περίπτωση αυτή, επειδή το κατοχυρωμένο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης έως την έναρξη της ισχύος του ν. 4336/2015 δεν ήταν ακέραιο έτος (δηλαδή ήταν 63,5 ετών), για τον υπολογισμό του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης μετά την ισχύ του ν.4336/2015, χρησιμοποιούνται οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 1 παρ. 2 της ανωτέρω σχετικής ΥΑ μαθηματικοί τύποι.

ii. Ασφαλισμένος που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης το έτος 2011 και συμπληρώνει το 60ό έτος της ηλικίας του το έτος 2017: δικαιούται μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 62 ετών και 8 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**).

iii. Ασφαλισμένος που συμπληρώνει τις 10.000 ημέρες ασφάλισης από 1.1.2013, συνταξιοδοτείται στο 67^ο έτος της ηλικίας με πλήρες ποσό σύνταξης ή στο 62^ο με μειωμένο ποσό σύνταξης (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

Στις περιπτώσεις της μειωμένης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης .

3. Για τις ασφαλισμένες που συνταξιοδοτούνται με **4.500 ημέρες ασφάλισης** (παρ.1^α και 3^α του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με τις παρ. 11 και 13 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και την υποπαράγραφο ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης του 60 ^{ου} έτους της ηλικίας	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για μειωμένη σύνταξη
2010	4.500	60	55
2011	4.500	61	56
2012	4.500	62	57
2013	4.500	67	62

Οι γυναίκες αυτής της κατηγορίας δικαιούνται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη, με τη συμπλήρωση των ορίων ηλικίας που διαμορφώνονται κατά το έτος συμπλήρωσης του 60^{ου} ή του 55^{ου} έτους της ηλικίας τους, αντίστοιχα.

Για τη λήψη μειωμένης σύνταξης, απαιτείται η πραγματοποίηση τουλάχιστον 100 η.α. ανά έτος την τελευταία 5ετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

Στο σημείο αυτό, υπενθυμίζουμε για τις ασφαλισμένες που είχαν θεμελιώσει δικαίωμα για μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος μέχρι και 31.12.2010 (δηλαδή είχαν συμπληρώσει μέχρι την ημερομηνία αυτή, τουλάχιστον το 55^ο έτος της ηλικίας και 4.500 ημέρες ασφάλισης, από τις οποίες και 100 τουλάχιστον ανά έτος την τελευταία 5ετία), προβλεπόταν η διατήρηση ως προς τη λήψη πλήρους σύνταξης του 60^{ου} έτους της ηλικίας. (για την περίπτωση αυτή βλέπε παράδειγμα iv).

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., η ανωτέρω κατηγορία ασφαλισμένων υπάγεται στον Πίνακα 2 της εν λόγω απόφασης και ακολουθεί την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα :

- i. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας το έτος 2012 και ως εκ τούτου το 62^ο έτος της ηλικίας το έτος 2014, δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση των 4.500 ημερών ασφάλισης.
- ii. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει το 55^ο έτος της ηλικίας το έτος 2012 και ως εκ τούτου το 57^ο έτος της ηλικίας το έτος 2014, δικαιούται μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση των 4.500 ημερών ασφάλισης.

iii. Ασφαλισμένη που συμπληρώνει το 60^ο ή το 55^ο έτος της ηλικίας από 1.1.2013 και εφεξής, δικαιούται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 67^{ου} ή του 62^{ου} έτους της ηλικίας αντίστοιχα και των 4.500 ημερών ασφάλισης (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

iv. Ασφαλισμένη που έχει θεμελιώσει δικαίωμα για τη λήψη μειωμένης σύνταξη τον 10^ο/2010 (55^ο έτος της ηλικίας και 4.500 εκ των οποίων 100 τουλάχιστον ανά έτος την τελευταία 5ετία). Συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας τον 10^ο/2015 και, υπαγόμενη στον Πίνακα 2 της ανωτέρω σχετικής Υ.Α., θεμελιώνει δικαίωμα σε πλήρη σύνταξη λόγω γήρατος στην ηλικία των 60 ετών και 11 μηνών.

Στην περίπτωση της μειωμένης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

4. Για τις **μητέρες ανηλίκων παιδιών** (παράγραφος 17 περ. β' του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ισχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ συμπλήρωσης των 5.500 ημερών ασφάλισης	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ για συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ για μειωμένη σύνταξη
2010	5.500	55	50
2011	5.500	57	52
2012	5.500	60	55
2013	5.500	67	62

Η δυνατότητα συνταξιοδότησης με τις εν λόγω προϋποθέσεις, παρέχεται μόνο στην περίπτωση που κατά τη συμπλήρωση των 5.500 ημερών ασφάλισης συντρέχει και η ανηλικότητα του παιδιού.

Οι εν λόγω προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ισχύουν και για τους χήρους πατέρες ανηλίκων παιδιών.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., οι ανωτέρω ασφαλισμένοι υπάγονται **στον Πίνακα 2** της εν λόγω απόφασης και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παραδείγματα :

i. Ασφαλισμένη μητέρα που κατά το έτος 2012 έχει συμπληρώσει 5.500 ημέρες ασφάλισης, έχει συγχρόνως ανήλικο παιδί, και συμπληρώνει το 60ό έτος της ηλικίας το έτος 2019: δικαιούται πλήρη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 64 ετών και 5 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**)

ii. Ασφαλισμένη μητέρα που κατά το έτος 2011 έχει συμπληρώσει 5.500 ημέρες ασφάλισης, έχει συγχρόνως ανήλικο παιδί και συμπληρώνει το 52ο έτος της ηλικίας το έτος 2016: δικαιούται μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας 56 ετών και 9 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**).

iii. Ασφαλισμένη μητέρα που συμπληρώνει από 1.1.2013 και εφεξής 5.500 ημέρες ασφάλισης και έχει συγχρόνως ανήλικο παιδί, δικαιούται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 67^{ου} ή του 62^{ου} έτους της ηλικίας αντίστοιχα (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

5. Για τους ασφαλισμένους που συνταξιοδοτούνται με **4.500 ημέρες ασφάλισης** (άρθρο 28 παρ. 1^α και 3^α του α.ν. 1846/1951 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ υποβολής της αίτησης για σύνταξη	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	
		ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΗ
2012	4.500	65	60
2013	4.500	67	62

Για τη λήψη της μειωμένης σύνταξης, εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. δεν τροποποιήθηκε η προϋπόθεση συνταξιοδότησης της κατηγορίας αυτής, η οποία ισχύει ήδη από 1.1.2013 (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε στο ν.4093/2012).

Παράδειγμα:

Ασφαλισμένος με συνολικό χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον 4.500 ημέρες από 1.1.2013 και εφεξής δικαιούται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 67^{ου} ή του 62^{ου} έτους της ηλικίας αντίστοιχα (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

Στην περίπτωση της μειωμένης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 100 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης ανά έτος, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

6. Για τους ασφαλισμένους/ες που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις των β.δ. 7/65, β.δ. 649/68 και του άρθρου 19, του ν.2703/99 (αρ. 10 παρ. 15B του ν. 3863/2010 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, όπως έχουν περιγραφεί στην εγκύκλιο Φ80000/οικ.27040/1798/21.11.2012 (ΑΔΑ: Β4ΣΞΛ-Ο6Υ).

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του εν λόγω Πίνακα.

Παραδείγματα :

- i. Ασφαλισμένος, ο οποίος είχε κατοχυρώσει το 62ο έτος της ηλικίας του για πλήρη σύνταξη, ως προσωπικό εδάφους αεροπορικών επιχειρήσεων, το οποίο το συμπληρώνει το 2016: θα δικαιωθεί πλήρους σύνταξης στο όριο ηλικίας των 63 ετών και 3 μηνών, εφόσον έχει και τις απαιτούμενες 4500 ημέρες ασφάλισης (ΠΙΝΑΚΑΣ 2).
- ii. Ασφαλισμένος, που είχε κατοχυρώσει το 61ο έτος της ηλικίας για πλήρη σύνταξη ως προσωπικό εδάφους αεροπορικών επιχειρήσεων, το οποίο το συμπλήρωσε το 2014, δικαιούται σύνταξης με τη συμπλήρωση των απαιτούμενων 4500 ημερών ασφάλισης (ΠΙΝΑΚΑΣ 2).
- iii. Ασφαλισμένος, ο οποίος είχε κατοχυρώσει το 56ο έτος της ηλικίας για μειωμένη σύνταξη, ως τεχνικό προσωπικό αεροπορικών επιχειρήσεων, το οποίο το συμπληρώνει το 2016: θα δικαιωθεί μειωμένης σύνταξης στο όριο ηλικίας των 58 ετών και 9 μηνών (εφόσον έχει και τις απαιτούμενες 4500 ημέρες ασφάλισης) (ΠΙΝΑΚΑΣ 2).

7. Για τους ασφαλισμένους/-ες, (ηθοποιούς μελοδραματικού θεάτρου και μουσικούς πνευστών οργάνων) του Π.Δ 212/84, όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου ν.4093/2012:

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
2012	4500	50
2013		52

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του εν λόγω Πίνακα.

Παράδειγμα:

Ασφαλισμένος, ο οποίος συμπληρώνει το 52^ο έτος της ηλικίας του) τον 9^ο/2015, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας **(ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ)** (και εφόσον, βέβαια, κατά τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας έχει τις απαιτούμενες κατά τη νομοθεσία ημέρες ασφάλισης).

8. Για τους ασφαλισμένους/-ες, χορευτές/-τριες που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του π.δ 212/84, όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου ν.4093/2012:

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
2012	4.500	48
2013		50

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του εν λόγω Πίνακα.

Παράδειγμα: Ασφαλισμένος, ο οποίος συμπληρώνει το 50^ο έτος της ηλικίας του το 2017, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 58 ετών και 5 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**) (και εφόσον, βέβαια, έχει τις απαιτούμενες κατά τη νομοθεσία ημέρες ασφάλισης) .

9. Για τους ασφαλισμένους/ες του Ιδρύματος, που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του ν.1210/81 (ηθοποιοί θεάτρου πρόζας και μουσικών , υποβολέων και μουσικών εγχόρδων και κρουστών οργάνων, τεχνικών θεάτρου και κινηματογράφου, προσωπικού σκηνής),όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου ν.4093/2012):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	
		ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
2012	4500	60	55
2013		62	57

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την κοινοποιούμενη Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παράδειγμα: Ασφαλισμένη, η οποία συμπληρώνει το 57ο έτος της ηλικίας της το 2019, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 63 ετών και 3 μηνών (**ΠΙΝΑΚΑΣ 2**) (και εφόσον, βέβαια, έχει τις απαιτούμενες κατά τη νομοθεσία ημέρες ασφάλισης)

ΝΕΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ
(υπαχθέντες για πρώτη φορά στην ασφάλιση από 1.1.1993 και εφεξής)

1. Για τους ασφαλισμένους/-ες που συνταξιοδοτούνται με 12.000 ημέρες ασφάλισης (παρ. 10 του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και υποπαραγράφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
1.1.2011 έως 31.12.2012	40	60
από 1.1.2013 και μετά		62

Οι ασφαλισμένοι/-ες της κατηγορίας αυτής, **από 1.1.2013, συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση 12.000 ημερών ασφάλισης και του 62^{ου} έτους της ηλικίας.**

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., δεν τροποποιήθηκε η προϋπόθεση συνταξιοδότησης της κατηγορίας αυτής, η οποία ισχύει ήδη από 1.1.2013 (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε στο ν.4093/2012).

2. Για τις μητέρες ανηλίκων παιδιών (παρ. 17, περ. ε΄, του άρθρου 10 του ν.3863/2010 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ που απαιτούνται για συνταξιοδότηση	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ που απαιτείται για πλήρη σύνταξη	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ που απαιτείται για μειωμένη σύνταξη
2010	6.000	55	50
2011	6.000	55	50
2012	6.000	55	50
2013	6.000	67	62

Η δυνατότητα συνταξιοδότησης με τις εν λόγω προϋποθέσεις, παρέχεται μόνο στην περίπτωση που κατά τη συμπλήρωση των 6.000 ημερών ασφάλισης συντρέχει και η ανηλικότητα του παιδιού.

Οι εν λόγω προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ισχύουν και για τους χήρους πατέρες ανηλίκων παιδιών.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α. δεν τροποποιήθηκε η προϋπόθεση συνταξιοδότησης της κατηγορίας αυτής, η οποία ισχύει ήδη από 1.1.2013 και εφεξής, δηλαδή 6.000 ημέρες ασφάλισης, ανήλικο τέκνο και το 67^ο ή το 62^ο έτος της ηλικίας για τη λήψη πλήρους ή μειωμένης σύνταξης αντίστοιχα (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε στο ν.4093/2012).

Σημειώνεται ότι, για την προϋπόθεση συνταξιοδότησης ως μητέρα ανήλικου παιδιού, όπως ίσχυε τα έτη 2010-2012, δεν προβλεπόταν δυνατότητα κατοχύρωσης, αλλά μόνο θεμελίωσης.

3. Για τους ασφαλισμένους/-ες του Ιδρύματος που συνταξιοδοτούνται με 4.500 ημέρες ασφάλισης (παρ.1 άρθρο 24 του ν.2084/1992 και υποπαράγραφος ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν.4093/12):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	
		ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΗ
2012	4.500	65	60
2013	4.500	67	62

Στην περίπτωση λήψης μειωμένης σύνταξης, εξακολουθεί να ισχύει η ειδική πρόσθετη προϋπόθεση των 750 ημερών ασφάλισης τουλάχιστον, την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης.

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την κοινοποιούμενη Υ.Α. δεν τροποποιήθηκε η προϋπόθεση συνταξιοδότησης της κατηγορίας αυτής, η οποία ισχύει ήδη από 1.1.2013, (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε στο ν.4093/2012).

Παράδειγμα:

ι. Ασφαλισμένος/-η με συνολικό χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον 4.500 ημέρες, από 1.1.2013 και εφεξής δικαιούται πλήρη ή μειωμένη σύνταξη με τη συμπλήρωση του 67^{ου} ή του 62^{ου} έτους της ηλικίας αντίστοιχα (η πρόβλεψη αυτή υπήρχε ήδη από το ν. 4093/12 και δεν άλλαξε).

Στην περίπτωση της μειωμένης εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση των 750 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης για σύνταξη.

4. Για τους ασφαλισμένους/-ες του Ιδρύματος που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του αρ.24 παρ.4 του ν.2084/92 όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της υποπαραγράφου ΙΑ.4 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου ν.4093/2012 (ηθοποιοί μελοδραματικού θεάτρου, μουσικού θεάτρου και θεάτρου πρόζας, μουσικοί εγχόρδων, κρουστών και πνευστών οργάνων, τεχνικοί θεάτρου και κινηματογράφου, υποβολείς, προσωπικό σκηνής, χορευτές, προσωπικό αεροπορικών εταιρειών, πτυχιούχοι χειριστές αεροσκαφών που εκτελούν πτητικές εργασίες):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
2012	4500	60
2013		62

Β. Μετά το ν. 4336/2015 και την κοινοποιούμενη Υ.Α. οι ανωτέρω υπάγονται στον Πίνακα 2 της απόφασης αυτής και ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού.

Παράδειγμα: Χορευτής - ασφαλισμένος, ο οποίος συμπληρώνει το 62ο έτος της ηλικίας της το 2018, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 64 ετών και 6 μηνών (ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ) (και εφόσον, βέβαια, έχει τις απαιτούμενες κατά τη νομοθεσία ημέρες ασφάλισης) .

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ ΓΙΑ ΠΑΛΑΙΟΥΣ & ΝΕΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

1. Για τους ασφαλισμένους/-ες που συνταξιοδοτούνται ως σύζυγοι, γονείς ή αδελφοί απόμων με αναπηρία, με 7.500 ημέρες ασφάλισης (άρθρο 37 του ν.3996/2011):

Α. Σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις ίσχυαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΟΡΙΟ ΗΛΙΚΙΑΣ
έως 18.8.2015	7.500	Χ.Ο.Η.
από 19.8.2015 και μετά	7.500	τουλάχιστον 55

Οι ασφαλισμένοι/-ες της κατηγορίας αυτής, έως **18.8.2015**, συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση **7.500 ημερών πραγματικής ασφάλισης Χ.Ο.Η.**, εφόσον είναι σύζυγοι, γονείς ή αδελφοί ατόμων με αναπηρία και πληρούν και τις λοιπές προϋποθέσεις του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου.

Β. Με το ν. 4336/2015 και την ανωτέρω σχετική Υ.Α., θεσπίζεται ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για την εν λόγω κατηγορία ασφαλισμένων το 55^ο έτος και οι ανωτέρω ασφαλισμένοι, που υπάγονται στον Πίνακα 1 της εν λόγω απόφασης, ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού, με κριτήριο το έτος κατά το οποίο συμπληρώνεται ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης, ήτοι οι 7.500 ημέρες ασφάλισης (με την προϋπόθεση φυσικά ότι συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου του ν. 3996/2011).

Παράδειγμα:

i. Ασφαλισμένος, με σύζυγο ανάπηρο 80% που μέχρι την 18.8.2015 έχει συμπληρώσει 7.500 ημέρες πραγματικής ασφάλισης και η αναπηρία πιστοποιείται ότι υπήρχε μέχρι την ημερομηνία αυτή, δικαιούται σύνταξη με τον ανωτέρω χρόνο ασφάλισης, χωρίς όριο ηλικίας, και εφόσον πληροί και τις λοιπές προϋποθέσεις του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου (ν.3996/2011).

ii. Ασφαλισμένος/-η που είναι σύζυγος, γονέας ή αδελφός ατόμων με αναπηρία, συμπληρώνει τις 7.500 ημέρες ασφάλισης (και πληροί και τις λοιπές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο, ν. 3996/2011) κατά το έτος 2017: δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 57 ετών και 8 μηνών, που αντιστοιχεί, σύμφωνα με τον ΠΙΝΑΚΑ 1, στο νέο όριο ηλικίας που ισχύει για την ηλικία των 55 ετών για το έτος 2017.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΟΣΟΣΤΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

1. Με τις διατάξεις της περ. 3 της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015 και του άρθρου 2 της ανωτέρω σχετικής Υ.Α. θεσπίζεται, στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, επιπλέον ποσοστό μείωσης της σύνταξης, ύψους 10%. Η μείωση αυτή υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που προκύπτει μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 (ΦΕΚ 58, Α΄) μείωση και επιβάλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2 της εν λόγω Υ.Α..

Σημειώνεται ότι το ανωτέρω ποσοστό μείωσης του ποσού της σύνταξης **δεν** εφαρμόζεται στις περιπτώσεις όπου το δικαίωμα λήψης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος έχει μεν θεμελιωθεί πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4336/2015, αλλά αυτό ασκείται από την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015 και μετά (ήτοι από 19.8.2015 και εφεξής).

Επίσης, στην περίπτωση λήψης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, το προβλεπόμενο από το άρθρο 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 (ΦΕΚ 58, Α') ποσοστό μείωσης υπολογίζεται σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2 της ανωτέρω σχετικής Υ.Α., και σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας.

Παραδείγματα :

i. Ασφαλισμένη που θεμελίωσε δικαίωμα μειωμένης σύνταξης το Μάρτιο 2015 και το ασκεί την 10.12.2015 (ήτοι μετά την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015): το ποσό της σύνταξης μειώνεται κατά 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, αλλά σε καμία περίπτωση το ποσοστό μείωσης δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας (60 μήνες), ενώ δεν επιβάλλεται το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10%.

Έστω ότι στο παράδειγμά μας το εξαγόμενο ποσό σύνταξης είναι 1000,00 € και η ασφαλισμένη συνταξιοδοτείται 5 έτη νωρίτερα από το πλήρες όριο ηλικίας: η σύνταξή της περιορίζεται κατά 60/200, ήτοι 700,00 €. Σε αυτήν την περίπτωση δεν επιβάλλεται η πρόσθετη μείωση του 10%.

ii. Ασφαλισμένη που θεμελιώνει δικαίωμα μειωμένης σύνταξης το Δεκέμβριο του 2015 (ήτοι μετά την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015): το ποσό της σύνταξης μειώνεται κατά 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, αλλά σε καμία περίπτωση το ποσοστό μείωσης δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας (60 μήνες), ενώ επιβάλλεται και το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10%.

Έστω ότι στο παράδειγμά μας το εξαγόμενο ποσό σύνταξης είναι 1000,00 € και η ασφαλισμένη συνταξιοδοτείται 5 έτη νωρίτερα από το πλήρες όριο ηλικίας: η σύνταξή της περιορίζεται κατά 60/200, ήτοι 700,00 €. Σε αυτήν την περίπτωση επιβάλλεται η πρόσθετη μείωση του 10%, οπότε το ποσό της σύνταξης ανέρχεται τελικά σε 630,00 € ($700,00 \text{ €} - (700,00 \text{ €} * 10\%) = 630,00 \text{ €}$). Η πρόσθετη μείωση θα διατηρηθεί μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους πίνακες της ανωτέρω σχετικής Υ.Α..

iii. Ασφαλισμένη που θεμελίωσε δικαίωμα μειωμένης σύνταξης ως μητέρα ανήλικου τέκνου τον Απρίλιο 2014, με τη συμπλήρωση του 50^{ου} έτους της ηλικίας, και το ασκεί το Δεκέμβριο 2015 (ήτοι μετά την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015): το ποσό της σύνταξης μειώνεται κατά 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται σε σχέση όχι με το ισχύον πριν το ν.4336/2015 όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης (που στην προκειμένη περίπτωση ήταν το 55^ο έτος), αλλά σε σχέση με το διαμορφούμενο, κατά περίπτωση, νέο όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης (το οποίο στο εν λόγω παράδειγμα είναι το 62^ο και 6 μηνών), αλλά σε καμία περίπτωση το ποσοστό μείωσης δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας (60 μήνες), ενώ δεν επιβάλλεται το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10%.

Έστω ότι στο παράδειγμά μας το εξαγόμενο ποσό σύνταξης είναι 1000,00 € και η ασφαλισμένη συνταξιοδοτείται 5 έτη νωρίτερα από το πλήρες όριο ηλικίας: η σύνταξή της περιορίζεται κατά 60/200, ήτοι 700,00 €. Σε αυτήν την περίπτωση δεν επιβάλλεται η πρόσθετη μείωση του 10%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΝΕΑ ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις εξαιρούνται:

Α. Οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, όπως αυτοί ορίζονται από τις ακόλουθες διατάξεις:

1. Απασχολούμενοι/ες, οι οποίοι υπάγονται στην ασφάλιση του νέου Πίνακα Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων (Φ.10221/οικ.26816/929/30-11-2011 Υ.Α ,Φ.Ε.Κ 2778/τ.Β΄,2-12-2011), ο οποίος εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του β' εδαφίου της παρ.5 του αρ.28 του α.ν 1846/51 όπως ισχύει.
2. Απασχολούμενοι/ες σε υπόγειες στοές μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων και σε υποθαλάσσιες στοές, οι οποίοι ασφαλιζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του αρ.20 του ν.997/79 και της παρ.2 του αρ.48 του ν.2084/92, όπως ισχύουν.
3. Απασχολούμενοι/ες στην επιφάνεια μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων, οι οποίοι ασφαλιζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.2 του αρ.13 του ν.2335/95 όπως ισχύουν.
4. Ασφαλισμένοι/ες που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του τέταρτου εδαφίου, παρ.1 του αρ.10 του ν.825/78 όπως ισχύει (35ετία με βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα).
5. Απασχολούμενοι/ες σε βαριές οικοδομικές ή τεχνικές εργασίες, οι οποίοι ασφαλιζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ.43 του ν.1543/85, όπως ισχύουν.
6. Απασχολούμενοι/ες ως προσωπικό ΟΤΑ, σε υπηρεσίες υγιεινής – καθαριότητας, οι οποίοι ασφαλιζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ.36 του ν.1694/87, όπως ισχύουν.
7. Οι υπαγόμενοι στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα της τέως Διεύθυνσης Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ και οι απασχολούμενοι σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα, οι οποίοι ασφαλιζονται στον τομέα ΤΑΠ ΔΕΗ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.
8. Οι ναυτικοί, που ασφαλιζονται και συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις των παρ.1 έως 3 του αρ.14 του π.δ 913/78.
9. Οι ασφαλισμένοι/ες για πρώτη φορά από 1-1-1993 που υπάγονται στις διατάξεις του νέου Πίνακα Β.Α.Ε , σύμφωνα με την παρ.3 του αρ.24 του ν.2084/92.
10. Οι ασφαλισμένοι/ες για πρώτη φορά από 1-1-1993 που εργάζονται σε υπόγειες στοές μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων , εναέριες ή υποθαλάσσιες εργασίες, καθώς και σε ορυχεία , σταθμούς παραγωγής και δίκτυα προκειμένου για τους ασφαλισμένους του ΤΑΠ-ΔΕΗ .
11. Οι ασφαλισμένοι/ες για πρώτη φορά από 1-1-1993 , οι οποίοι απασχολούνται σε οικοδομικές ή τεχνικές εργασίες καθώς και το προσωπικό ΟΤΑ που απασχολείται σε υπηρεσίες υγιεινής – καθαριότητας, και ασφαλιζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4, αρ.24 του ν.2084/92.

Β. Όσοι συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (άρθρο 40 παρ. 8 του ν. 1902/1990, άρθρο 16 παρ. 3 του ν. 2227/1994, άρθρο

2 παρ. 2 του ν. 3075/2002, άρθρο 5 παρ. 1, 3 του ν. 3232/2004, άρθρο 61 παρ. 4 του ν. 3518/2006, άρθρο 37 παρ. 4 του ν. 3996/2011),

Γ. Οι ασφαλισμένοι που υπάγονται σε γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις συνταξιοδότησης ως μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων (άρθρο 144 παρ. 1 του ν.3655/2008 και παρ. 6 του άρθρου 24 του ν. 2084/1992 σε συνδυασμό με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 17^ε του άρθρου 10 του ν. 3863/2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Ως γνωστόν, με την παρ. 1 του άρθρου 53 του ν. 2084/1992 ορίζεται ότι οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου των ασφαλισμένων των φορέων κύριας ασφάλισης ισχύουν και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, στους οποίους υπάγονται οι ασφαλισμένοι.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν.4052/2012, οι ασφαλισμένοι του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ) δικαιούνται σύνταξης, εφόσον θεμελιώνουν αντίστοιχο δικαίωμα συνταξιοδότησης στον φορέα κύριας ασφάλισής τους για την αυτή αιτία και έχουν συμπληρώσει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου που προβλέπει η νομοθεσία του αντίστοιχου φορέα κύριας ασφάλισής τους, καθώς και η γενικότερη νομοθεσία, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Κατά συνέπεια, οι μεταβολές στα όρια ηλικία συνταξιοδότησης από τους φορείς κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, που προβλέπονται στα άρθρα 1 και 2 του ν. 4336/2015 και στις Υπουργικές Αποφάσεις Φ.11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 (Β'2311, για τους ΦΚΑ) και 122900/0092/27.10.2015 (Β'2325, για το Δημόσιο) ισχύουν και για το ΕΤΕΑ ως αντίστοιχο φορέα επικουρικής ασφάλισης.

Οι υπηρεσίες του Υπουργείου είναι στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω ενημέρωση ή διευκρίνιση επί των ανωτέρω διατάξεων.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
4. Γραφείο κ. Γενικού Δ/ντή Κ.Α.
5. Όλες τις Δ/σεις της Γ.Γ.Κ.Α.
6. Δ/ση Κ.Α.Μ.Α. (Δ13)

ΑΝ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
 & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
 ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
 Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦ/ΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
 & ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ (Δ13)
 ΤΜΗΜΑΤΑ Α΄
 ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ : Σταδίου 29
 ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ : 101 10
 ΤΗΛΕΦΩΝΟ : 210-3368124
 210-3368125
 210-3368127
 210-3368128

Αθήνα 27/10/2015
 Α.Π. Φ.80000/36355/1232

ΠΡΟΣ: Όλους τους φορείς Κύριας
 & Επικουρικής Ασφάλισης
 αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας,
 Κοινωνικής Ασφάλισης
 & Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΘΕΜΑ: «Γνωστοποίηση διατάξεων του άρθρου 14, παράγραφοι 1-4, και του άρθρου 21 του ν. 4337/2015 (ΦΕΚ 129, Α΄) - Παροχή διευκρινίσεων για διατάξεις του ν.3863/2010 (ΦΕΚ 115, Α΄)»

Α. Σας γνωρίζουμε ότι στο ΦΕΚ 129, τεύχος Α΄/1.10.2015 δημοσιεύτηκε ο νόμος 4337/2015 «Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων». Με τις παραγράφους 1-3 του άρθρου 14 του ανωτέρω νόμου αντικαθίστανται φράσεις εδαφίων στις παραγράφους 3 του άρθρου 1, 2 του άρθρου 2 και 1 του άρθρου 3 του ν.3863/2010, ενώ με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου τροποποιείται η πρώτη περίοδος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν.3863/2010 (ΦΕΚ 115, Α΄), όπως ισχύει.

Ειδικότερα:

1. Με την παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν.4337/2015, η φράση «θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015» του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 3863/2010 (Α΄115) αντικαθίσταται με τη φράση «είτε θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2015, είτε έχει θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή του αρχίζει από 1.9.2015».

Έτσι, η αναλογική σύνταξη ορίζεται ως το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στο ύψος των ασφαλιστικών εισφορών για τα έτη ασφάλισης, από 1.1.2011 και εφεξής, κάθε ασφαλισμένου που είτε θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2015, είτε έχει θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή του αρχίζει από 1.9.2015.

2. Με την παράγραφο 2 του άρθρου 14 του ν.4337/2015, η φράση «που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής» του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης Α΄ της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν.3863/2010 (Α΄115) αντικαθίσταται με τη φράση «που είτε

θεμελιώνουν δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής, είτε έχουν θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή τους αρχίζει από 1.9.2015».

Έτσι, όσον αφορά τους ασφαλισμένους των οργανισμών κύριας ασφάλισης, πλην ΟΓΑ, καθώς και των τακτικών υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου, των στρατιωτικών και των τακτικών υπαλλήλων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμίδας, ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, τη βασική σύνταξη δικαιούνται αυτοί που θεμελιώνουν δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής, καθώς και όσοι έχουν θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή τους αρχίζει από 1.9.2015.

3. Με την παράγραφο 3 του άρθρου 14 του ν.4337/2015, η φράση «που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015» του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3863/2010 αντικαθίσταται με τη φράση «που είτε θεμελιώνουν δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής, είτε έχουν θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή τους αρχίζει από 1.9.2015».

Έτσι, οι ασφαλισμένοι για πρώτη φορά, από 1.1.2011 και εφεξής, σε φορείς κύριας ασφάλισης, πλην ΟΓΑ, που είτε θεμελιώνουν δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής, είτε έχουν θεμελιώσει μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή τους αρχίζει από 1.9.2015, δικαιούνται αναλογικού ποσού σύνταξης, με βάση το συνολικό χρόνο ασφάλισης τους, ο οποίος δεν μπορεί να είναι μικρότερος του ενός πλήρους έτους ασφάλισης ή τριακοσίων (300) ημερών και με τη συμπλήρωση των ορίων ηλικίας που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία κατά περίπτωση.

4. Με την παράγραφο 4 του άρθρου 14 του ν.4337/2015 τροποποιείται η πρώτη περίοδος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3863/2010 (Α' 115), όπως ισχύει. Έτσι, ο υπολογισμός της σύνταξης βάσει του άρθρου 4 του ν. 3863/2010 ισχύει για τους υπαχθέντες σε οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο έως και την 31.12.2010 και οι οποίοι είτε θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2015 και εφεξής είτε έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31.12.2014 αλλά η συνταξιοδότησή τους αρχίζει από 1.9.2015.

5. Υπενθυμίζουμε ότι, θεμελιωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα υφίσταται όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώνει τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και του ορίου ηλικίας, όπου αυτό προβλέπεται.

Οι υπηρεσίες του Υπουργείου είναι στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω ενημέρωση ή διευκρίνιση επί των ανωτέρω διατάξεων.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
4. Όλες τις Δ/σεις της Γ.Γ.Κ.Α.
5. Δ/ση Κ.Α.Μ.Α. (Δ13)

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

Α. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

